

Stavovi učitelja o medijskom obrazovanju učenika razredne nastave u gradu Zadru

Široki, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:260597>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-19**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za turizam i komunikacijske znanosti

Sveučilišni diplomski studij

Digitalno komuniciranje

Zadar, 2024.

Sveučilište u Zadru
Odjel za turizam i komunikacijske znanosti
Sveučilišni diplomski studij
Digitalno komuniciranje

Stavovi učitelja o medijskom obrazovanju učenika razredne nastave u gradu Zadru

Diplomski rad

Student/ica:

Iva Široki

Mentor/ica:

Dr. sc. Vesna Kalajžić

Zadar, 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Iva Široki**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Stavovi učitelja o medijskom obrazovanju učenika razredne nastave u gradu Zadru** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 22. kolovoza 2024.

SAŽETAK

Ovaj rad istražuje stavove učitelja razredne nastave o važnosti i provedbi medijskoga obrazovanja učenika u gradu Zadru. Glavni je cilj istraživanja analizirati stavove učitelja prema medijskoj pismenosti te identificirati izazove i prepreke s kojima se susreću u njenoj provedbi. Specifični su ciljevi istraživanja ispitati zadovoljstvo učitelja znanjem učenika o medijskim sadržajima, ispitati samoprocjenu medijskih kompetencija učitelja, ispitati zadovoljstvo dodatnom podrškom ili obukom, definirati prepreke u integraciji medijskog obrazovanja u nastavi.

Za prikupljanje podataka rabi se anketni upitnik razvijen putem Google obrazaca koji se distribuira učiteljima elektroničkom poštom. Prikupljeni podatci analiziraju se deskriptivnom metodom. Istraživanje obuhvaća ključne pojmove medijske pedagogije, povijesni razvoj medijskog obrazovanja te značaj medijskoga obrazovanja u osnovnim školama, uključujući kurikulum međupredmetne teme *Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije*.

Rezultati istraživanja pokazuju da učitelji prepoznaju važnost medijskoga obrazovanja, ali se suočavaju s izazovima poput nedostatka resurse i neadekvatne obuke. Za uspješnu implementaciju medijskoga obrazovanja ključno je kontinuirano usavršavanje učitelja te pružanje podrške kako bi se uspješno integriralo medijsko obrazovanje u svakodnevnu nastavu. Preporučuje se također razvoj specifičnih programa za medijsku pismenost kako bi se učenici osnažili za kritičko promišljanje i aktivno sudjelovanje u suvremenom medijskome okruženju.

Ključne riječi: medijsko obrazovanje, stavovi učitelja, razredna nastava, osnovna škola, medijska pismenost, medijske kompetencije, kurikulum, informacijska i komunikacijska tehnologija

SUMMARY

Attitudes of elementary school teachers towards media education in elementary schools in Zadar

This paper explores the attitudes of elementary school teachers regarding the importance of media education of students in Zadar. The main objective of the research is to analyze teachers' attitudes towards media literacy and to identify the challenges and barriers they face in its implementation. The specific goals of the research include examining teachers' satisfaction with students' knowledge of media content, assessing teachers' self-evaluation of their media competencies, evaluating teachers' satisfaction with additional support or training, and defining obstacles to integrating media education into the curriculum.

Data is collected using a survey questionnaire developed through Google Forms, which was distributed to teachers via email. The collected data were analyzed using descriptive methods. The research encompasses key concepts of media pedagogy, the historical development of media education, and the significance of media education in primary schools, including the curriculum for the interdisciplinary topic of the *Use of information and communication technology*.

The results of the research indicate that teachers recognize the importance of media education but encounter challenges such as a lack of resources and inadequate training. For the successful implementation of media education, continuous professional development for teachers and the provision of support are crucial to effectively integrate media education into daily teaching practices. Additionally, the development of specific media literacy programs is recommended to empower students' critical thinking and active participation in the contemporary media environment.

Key words: Media education, teachers' attitudes, primary education, primary school, media literacy, media competencies, curriculum, information and communication technology

Dejan Varga

Sjenjak 32, Osijek

e-mail: dejanvarga@yahoo.com

Osijek, 17. listopada 2024.

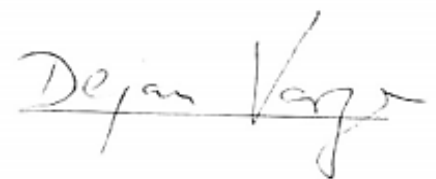
Odjel za turizam i komunikacijske znanosti

Ulica dr. Franje Tuđmana 24i, 23000 Zadar

P O T V R D A

Dejan Varga, profesor hrvatskoga jezika i književnosti i povijesti, potvrđuje da je pregledao, ispravio i uskladio diplomski rad studentice Ive Široki naziva *Stavovi učitelja o medijskom obrazovanju učenika razredne nastave u gradu Zadru s pravopisnom i gramatičkom normom hrvatskoga standardnog jezika*.

dr. sc. Dejan Varga

SADRŽAJ

SAŽETAK	4
UVOD	1
1. KLJUČNI POJMOVI MEDIJSKE PEDAGOGIJE	2
1.1. MEDIJSKI ODGOJ, MEDIJSKO OBRAZOVANJE I MEDIJSKA PISMENOST	2
1.2. MEDIJSKE KOMPETENCIJE KAO KRAJNI CILJ MEDIJSKE PEDAGOGIJE	4
1.3. MASOVNI MEDIJI	5
2. POVIJESNI RAZVOJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA	8
2.1. POVIJESNI RAZVOJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA U SVIJETU	8
2.2. POVIJESNI RAZVOJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ	10
3. MEDIJSKO OBRAZOVANJE U OSNOVNIM ŠKOLAMA	15
3.1. ZNAČAJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA.....	15
3.2. KURIKULUM MEĐUPREDMETNE TEME UPORABA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE.....	18
3.3. ULOGA UČITELJA U MEDIJSKOM OBRAZOVANJU	21
4. ISTRAŽIVANJA O MEDIJSKOME OBRAZOVANJU NA PODRUČJU REPUBLICKE HRVATSKE.....	24
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	30
5.1. UZORAK ISPITANIKA	30
5.2. MJERNI INSTRUMENT	30
5.3. PREDMET ISTRAŽIVANJA, CILJEVI I ISTRAŽIVAČKA PITANJA.....	31
5.4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA.....	32
6. ZAKLJUČAK	54
LITERATURA.....	56
POPIS ILUSTRACIJA.....	60
POPIS GRAFIKONA	60
PRILOZI.....	61

UVOD

Medijsko obrazovanje postaje sve značajnija komponenta u obrazovnome sustavu, posebno u kontekstu suvremenoga digitalnog društva. Ovaj rad usmjerava se na stavove učitelja¹ razredne nastave o medijskome obrazovanju učenika grada Zadra. Medijsko obrazovanje ključno je u razvoju kritičkoga i analitičkoga razumijevanja medijskih sadržaja među učenicima, a učitelji su presudni čimbenik za uspješnu integraciju toga oblika obrazovanja u školsko okruženje. Glavni je cilj ovoga rada istražiti stavove učitelja razredne nastave o važnosti medijskoga obrazovanja učenika i njegovoj provedbi u osnovnim školama. Specifični ciljevi uključuju ispitivanje stupnja zadovoljstva učitelja znanjem učenika o medijskoj pismenosti, identificiranje izazova i prepreka pri integraciji medijskoga obrazovanja u nastavu, samoprocjenu medijskih kompetencija učitelja te istraživanje potrebe za dodatnom podrškom ili obukom. Za potrebe istraživanja rabi se anketni upitnik stvoren putem Google obrazaca koji je učiteljima distribuiran elektroničkom poštom. Prikupljeni podatci analizirani su deskriptivnom metodom.

U prvome poglavlju razrađuju se ključni pojmovi medijske pedagogije, uključujući medijski odgoj i obrazovanje, medijsku pismenost te medijske kompetencije, zatim se definiraju masovni mediji i navode neka njihova obilježja.

Drugo poglavlje obuhvaća ulogu medijskoga obrazovanja za društvo te povijesni razvoj medijskoga obrazovanja u svijetu i Hrvatskoj.

U trećem poglavlju analizira se značaj medijskog obrazovanja u osnovnim školama, kurikulum međupredmetne teme *Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije* te uloga učitelja u medijskome obrazovanju.

Četvrto poglavlje bavi se istraživanjima stavova učitelja o medijskome obrazovanju učenika osnovnih škola u Hrvatskoj dok peto poglavlje obuhvaća metodologiju istraživanja, rezultate i raspravu.

Konačno se donosi zaključak te prijedlozi za buduća istraživanja.

¹ Pojam učitelj podrazumijeva oba roda (učitelj i učiteljica) pa se u daljnjem tekstu rabi oblik muškoga roda za oboje.

1. KLJUČNI POJMOVI MEDIJSKE PEDAGOGIJE

Razumijevanje ključnih pojmova medijske pedagogije temelj je za učinkovitu integraciju medijskoga obrazovanja u školske kurikulume. Ovo poglavlje bavi se definiranjem pojmova koji čine temelj medijske pedagogije: medijski odgoj i obrazovanje, medijska pismenost, medijske kompetencije te masovni mediji.

1.1. MEDIJSKI ODGOJ, MEDIJSKO OBRAZOVANJE I MEDIJSKA PISMENOST

Jasno definiranje hijerarhije pojmova u medijskoj pedagogiji potrebno je za utvrđivanje odnosa među njima što predstavlja temelj za provođenje istraživanja u tom području.

Medijske kompetencije predstavljaju ključni koncept i osnovni cilj medijske pedagogije. Medijska pismenost predstavlja uži pojam u odnosu na medijsko obrazovanje, dok je medijsko obrazovanje užu pojam u usporedbi s medijskim odgojem.² U nastavku su definirani ti pojmovi kao i njihove specifične uloge u obrazovnim praksama.

Medijska pedagogija posebna je grana pedagogije koja se bavi proučavanjem obrazovanja i medijske pismenosti te istraživanjem obrazaca osobnoga razvoja u okviru medijskoga obrazovanja. Njezina je svrha pripremiti ljude, osobito mlade ljude, za život u suvremenome informacijskom društvu. Ciljevi medijske pedagogije uključuju razvijanje sposobnosti za kritičko razumijevanje medija, svijest o njihovu utjecaju na psihu i stjecanje vještina za učinkovitiju komunikaciju različitim medijima. Učitelji i učenici danas rade u multimedijalnome i digitalnome okruženju pa se nastavnici trebaju prilagoditi tim uvjetima te iskoristiti prednosti digitalnih alata. Medijska pedagogija pomaže učenicima prilagoditi se i razvijati u digitalnome svijetu. Ona zahtijeva stalnu prilagodbu obrazovnih procesa da bi se osiguralo da učitelji i učenici budu u toku s tehnološkim napretkom.³

Medijski odgoj obuhvaća kritičko razmišljanje i djelovanje s ciljem razvijanja medijskih kompetencija kroz više nastavnih predmeta. To uključuje prepoznavanje medijskoga utjecaja, bilo manipulativnog ili edukativnog, te analizu i procjenu medijskih proizvoda. Učenici trebaju

² TOLIĆ, M.: TEMELJNI POJMOVI SUVREMENE MEDIJSKE PEDAGOGIJE, *Život i škola*, Vol. LV, 2009., 22, pp. 97-103, <https://hrcak.srce.hr/47431> (27. 6. 2024.)

³ VOEVODA, E.: *Transformation of Forms and Means of Foreign Language Teaching: From Media-Pedagogy to Digital Pedagogy*, SSRN, <https://ssrn.com/abstract=4491086> (20. 7. 2024.)

razlikovati fikciju od stvarnosti, razumjeti funkciju medijskoga sadržaja te usvajati komunikacijske vještine potrebne za suvremeno *društvo znanja*. Interaktivno korištenje medijskih alata, autonomno i samokritično djelovanje kao i sposobnost procjene važnosti medija za društvo ključni su elementi medijskoga odgoja. Kroz medije se razvijaju društvene kompetencije i kulturni kapital, a medijski odgoj promiče i interdisciplinarno znanje te s njime povezane kompetencije. U konačnici, medijski odgoj uspoređuje medijske poruke s odgojnim vrijednostima.⁴ Za postizanje uspješnoga medijskog odgoja važno je razvijati sve aspekte istraživanja medijske pedagogije. To uključuje područja medijske pismenosti, medijskih kompetencija, obrazovanja te medijske socijalizacije, kulture i etike.⁵ Ovaj rad usmjerava se na medijsko obrazovanje, medijsku pismenost i kompetencije.

Prema dokumentima UNESCO-a medijsko obrazovanje obuhvaća sve oblike komunikacijskih medija, uključujući tiskane materijale, grafiku, zvuk, statične i pokretne slike, koje se prenose različitim tehnologijama. Ono omogućuje ljudima razumjeti medije, shvatiti kako funkcioniraju i razvijati vještinu njihova korištenja za komunikaciju. Medijsko obrazovanje pomaže ljudima naučiti kako analizirati, kritički promišljati i izrađivati medijske sadržaje; identificirati izvore tih sadržaja, njihove političke, društvene, kulturne i komercijalne interese te njihove kontekste; tumačiti poruke i vrijednosti koje mediji prenose; odabrati odgovarajuće medije za prenošenje vlastitih poruka i dosezanje željene publike; steći ili zahtijevati pristup medijima kako za prijem, tako i za produkciju. Medijsko obrazovanje smatra se temeljnim pravom svakoga građanina na slobodu izražavanja i pravo na informiranje što je ključno za izgradnju i održavanje demokracije.⁶ Medijska obrazovanost obuhvaća različite aspekte koje je potrebno razviti kako bi pojedinci postali kritički i informirani korisnici medija. Ona se temelji na dva ključna elementa: prvo, omogućava razumijevanje različitih vrsta medija i njihovih sadržaja; drugo, podučava kako razviti kritičko mišljenje prema temama koje mediji prezentiraju. Osoba s medijskom obrazovanošću prepoznaje svoju svakodnevnu izloženost medijima, razumije njihov utjecaj na vlastiti život i vrijednosti te posjeduje vještinu interpretacije medijskih poruka i prepoznavanja trendova.⁷

U današnjem svijetu tradicionalna pismenost, koja osim čitanja, pisanja i matematičke pismenosti, uključuje i računalnu, odnosno informatičku pismenost, više nije dovoljna. Pismenost 21. stoljeća temelji se na novome skupu znanja i vještina potrebnih za uspješan život

⁴ TOLIĆ, M.: Op. cit., p. 101.

⁵ TOLIĆ, M.: Op. cit., p. 99.

⁶ FEDOROV, A.: **Media Education around the World: Brief History**, Acta Didactica Napocensia, Vol. 1, 2008., 2, pp. 56-68, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2624234 (22. 7. 2024.)

⁷ TOLIĆ, M.: Op. cit., p. 100.

u suvremenome društvu, a taj skup nazivamo informacijskom pismenošću. Medijska pismenost oslanja se na razumijevanje i utjecaj suvremenih masovnih medija, dok informacijska pismenost predstavlja širi koncept koji uključuje sve vrste informacija, neovisno o načinu prijenosa. Digitalna, odnosno internetska pismenost, odnosi se specifično na vještine potrebne za korištenje informacija koje su dostupne u digitaliziranome obliku. To predstavlja samo jedan dio informacija koji je također obuhvaćen informacijskom pismenošću.⁸

Od 1960-ih godina medijska pismenost postala je jedan od ključnih odgovora na pitanje kako obrazovati djecu i mlade za sudjelovanje u demokratskome društvu, s naglaskom na odgovornost, kritičko razmišljanje, kreativnost, izražajnost te konstruktivno i reflektivno korištenje medija. Glavni način postizanja toga cilja bilo je obvezno obrazovanje koje spaja medije kao predmet proučavanja (poput tehnologije, povijesti, teorije) s pedagoškim pristupom (produkcija, analiza i kritika). Zbog toga se medijska pismenost može smatrati rezultatom medijskoga obrazovanja unutar obveznoga obrazovnog sustava.⁹ Medijska pismenost uključuje vještinu pristupa, analize, vrednovanja i izrade medijskih sadržaja u raznim formatima. Sastoji se od dviju ključnih komponenti: reflektivne i produktivne. Reflektivna razina omogućuje promišljanje o medijskim sadržajima i njihovim oblicima te potiče kritički pristup prema sadržajima, kanalima prijenosa i vlasnicima medija koji ih stvaraju.

S druge strane, produktivna razina omogućuje aktivno sudjelovanje u medijskoj proizvodnji kao što su fotografiranje, izrada plakata, crtanje stripova, stvaranje časopisa, vođenje radijskih postaja te produkcija filmova i videomaterijala. Sveobuhvatno medijsko obrazovanje omogućava učenicima da se socijalno povežu, poboljšaju međusobnu komunikaciju i da se estetski izraze kroz masovne medije, oblikujući svoja stajališta i moralne vrijednosti. Taj pristup ne samo da osnažuje kritičko razmišljanje o medijskim sadržajima već i kreativno sudjelovanje u medijskome prostoru, što doprinosi razvoju kritičnih građana koji su svjesni svojih prava i dužnosti te sloboda.¹⁰

1.2. MEDIJSKE KOMPETENCIJE KAO KRAJNI CILJ MEDIJSKE PEDAGOGIJE

⁸ VRKIĆ DIMIĆ, J.: **Suvremeni oblici pismenosti**, Školski vjesnik, Vol. 63, 2014., 3, pp. 381-394, <https://hrcak.srce.hr/136084> (13. 8. 2024.)

⁹ FORSMAN, M.: **Media Literacy and the Emerging Media Citizen in the Nordic Media Welfare State**, Nordic Journal of Media Studies, Vol. 2, 2020., 1, pp. 59-70, <https://doi.org/10.2478/njms-2020-0006> (13. 8. 2024.)

¹⁰ KOŠIR, M., ZGRABLJIĆ, N., RANFL, R.: **Život s medijima**, Zagreb: Doron, 1999, p. 29.

Medijska kompetencija odnosi se na nekoliko ključnih sposobnosti: pristup masovnim medijima, kritičko razumijevanje i vrednovanje njihovih sadržaja kao i sposobnost stvaranja i proizvodnje komunikacijskih materijala. Također uključuje vještinu filtriranja, selektiranja i korištenja velike količine informacija koje dolaze iz masovnih medija. Ta je kompetencija temelj u području medijske pedagogije.¹¹ Znanstvenici naglašavaju da se medijske kompetencije najbolje stječu praktičnim vještinama i osobnim iskustvom s medijima. Bitno je osnažiti korisnike medija te ih motivirati na kreativno izražavanje i stvaranje vlastitih sadržaja, kako bi aktivno doprinosili društvu i sudjelovali u razmjeni mišljenja.¹²

Dimenzije medijske kompetencije uključuju aspekte koje učitelji trebaju razvijati i ocjenjivati. Otvorenost podrazumijeva zanimanje za nove tehnologije, pri čemu učitelji s visokom razinom aktivno usavršavaju svoje vještine dok oni s nižom ostaju vjerni tradicionalnim metodama. Komunikacija označava sposobnost otvorenoga dijaloga s učenicima, gdje oni s višom razinom potiču ravnotežu u komunikaciji dok oni s nižom imaju poteškoća. Tehnička dimenzija odnosi se na korištenje tehnologije u nastavi, gdje učitelji s visokom tehničkom kompetencijom redovito rabe medije, a oni s nižom ih izbjegavaju. Integritet se odnosi na odgovorno korištenje medijskih sadržaja. Učitelji s visokim integritetom rabe medije kao didaktički alat dok oni s nižom razinom naglašavaju negativne aspekte. Tolerancija podrazumijeva promicanje kulturne raznolikosti, dok kreativnost obuhvaća prilagodbu nastavnih metoda, pri čemu učitelji s visokom kreativnošću potiču učenike na stvaranje vlastitih sadržaja. Na kraju, upravljanje se odnosi na sposobnost organizacije i evaluacije medijskih sadržaja, s učiteljima na višoj razini koji potiču timski rad i istraživanje dok oni s nižom razinom rijetko provjeravaju učenikov napredak.¹³

1.3. MASOVNI MEDIJI

Masovni mediji obuhvaćaju raznolike platforme i institucije koje dosežu velik broj ljudi, bilo kao čitatelje, slušatelje ili gledatelje. Oni se razlikuju prema vrsti (npr. knjige, novine, film, televizija, radio, nosači zvuka i slike poput videokaseta, CD-ova i DVD-ova), zatim prema doseg (lokalnom, nacionalnom ili međunarodnom), vrsti vlasništva (privatno, javno, državno,

¹¹ Mediapedagogy: **Media Competence – Definitions**, Mediapedagogy, <http://www.mediapedagogy.eu/media-competence/> (8. 10. 2024.)

¹² CIBOCI PERŠA, L., BURIC, I., BAGIC, D.: **Medijske kompetencije učitelja i njihova povezanost s procjenom medijskih kompetencija učenika**, Medijska istraživanja, Vol. 29, 2023., 2, p. 7., <https://hrcak.srce.hr/clanak/451686> (27. 6. 2024.)

¹³ **Developing and Assessing Media Competency**, Mediapedagogy, <http://www.mediapedagogy.eu/developing-and-assessing-media-competency/> (8. 10. 2024.)

komunalno ili asocijativno) te načinu financiranja i vrsti programa (primjerice javna ili komercijalna sredstva, što je često slučaj kod radija i televizije). Publika masovnih medija sastoji se od pojedinaca koji selektivno i često kritički primaju i interpretiraju medijske poruke pod utjecajem svoje društvene okoline. Kako raste broj različitih vrsta medija i komunikacijskih kanala te dostupnih programa, publika postaje sve raznolikija. Tradicionalni mediji sada su povezani s računalnom tehnologijom, što je dovelo do razvoja novih interaktivnih medija poput interneta. Za razliku od klasičnih masovnih medija, internet omogućuje proizvodnju i distribuciju koja može biti podložna institucionalizaciji i komodifikaciji, uz mogućnost da se publika angažira u različitim vremenskim i prostornim okvirima.¹⁴

Mediji igraju ključnu ulogu u oblikovanju društvenih i kulturnih procesa. Njihova uloga nadilazi samo prenošenje informacija. Razumijevanje njihovih glavnih funkcija pomaže u boljem uvidu u način na koji mediji oblikuju naš svakodnevni život i društvene interakcije.

Mediji obavljaju šest ključnih funkcija: organizaciju komunikacije, razumljivost informacija, socijalnu organizaciju društva, kulturnu reprodukciju, prijenos komunikacije te demokratizaciju obrazovanja i interkulturalnu povezanost.¹⁵

Marshall McLuhan, kanadski teoretičar komunikacije, poznat je po svojoj tvrdnji „Medij je poruka“ čime je naglasio da je sam medij važniji od sadržaja koji prenosi. McLuhan je bio fasciniran električnom energijom i njezinim utjecajem na 20. stoljeće koje je smatrao *stoljećem masovnog društva* oblikovanoga masovnim medijima. McLuhanova teorija da je *sadržaj svakog medija uvijek neki drugi medij* upućuje na složenost komunikacijskih procesa i utjecaj različitih medija na ljudsku percepciju.¹⁶

U masovnoj komunikaciji, simboli igraju ključnu ulogu u oblikovanju percepcije i interpretaciji poruka kod publike.¹⁷ Značenje poruke nije ograničeno samo na fazu prijenosa, publika također može formirati vlastito mišljenje. Poruka može imati potpuno suprotan učinak od onoga koji je bio namijenjen te se može vratiti pošiljatelju. Iako se ne smije precijeniti kritička sposobnost primatelja poruke, također je ne treba ni podcijeniti. Na kraju, činjenica da se radi o *masovnim* medijima ističe njihovu sposobnost dosega široke i raznolike publike, što uključuje kulturnu, spolnu, rasnu, dobnu i statusnu raznolikost, što dovodi do značajnih razlika u načinu na koji se

¹⁴ **masovni mediji**. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013.–2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/masovni-mediji> (20. 7. 2024.)

¹⁵ CIBOCI, L., KANIŽAJ, I., LABAŠ, D.: **Djeca medija: Od marginalizacije do senzacije**, Djeca medija: Od marginalizacije do senzacije, Zbornik radova, Zagreb, 2011., p. 7.

¹⁶ MCLUHAN, M.: **Razumijevanje medija**, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2008., p. 13, prema: ROTAR ZGRABLJIĆ, N.: **Uvod u medije i medijsku pismenost**, Leykam international, Zagreb, 2023., pp. 17-26.

¹⁷ ROTAR ZGRABLJIĆ, N.: **Uvod u medije i medijsku pismenost**, Leykam international, Zagreb, 2023., p. 24.

medijski sadržaji primaju i interpretiraju te omogućava neočekivane perspektive i različite oblike tumačenja.¹⁸

Medijska pismenost obuhvaća vještine i znanja potrebna za učinkovito korištenje i analizu medijskih sadržaja. Uključuje sposobnost kritičkoga promišljanja o informacijama, prepoznavanje pristranosti i manipulacija te razumijevanje utjecaja medija na društvo i pojedinca. Razvoj medijske pismenosti postao je ključan u kontekstu digitalne transformacije i porasta internetskoga sadržaja gdje se korisnici suočavaju s obiljem informacija. Pristupi medijskoj pismenosti variraju od formalnog obrazovanja do neformalnih inicijativa te uključuju integraciju u kurikulum osnovnih i srednjih škola. Cilj je osposobiti pojedince da postanu aktivni sudionici medijskoga okruženja, a ne samo pasivni konzumenti sadržaja. Uloga je učitelja ključna u poticanju medijske pismenosti kroz obrazovne programe koji se temelje na kritičkome razmišljanju i analizi. Ta teorijska osnova pruža polazište za istraživački dio rada koji se bavi stavovima učitelja razredne nastave prema medijskome obrazovanju učenika u gradu Zadru. Razumijevanje ključnih pojmova medijske pedagogije omogućuje dublju analizu načina kako učitelji percipiraju i primjenjuju medijsko obrazovanje u praksi te koja su očekivanja i izazovi u ostvarivanju ciljeva medijske pismenosti i kompetencija unutar školskoga sustava.

¹⁸ BITI, V.: **Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije**, 2. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Matica hrvatska, Zagreb, 2000., pp. 302-306.

2. POVIJESNI RAZVOJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA

Medijsko obrazovanje predstavlja kritičku društvenu analizu medija s namjerom osvješćivanja i razumijevanja kako mediji funkcioniraju, tko ih kontrolira i oblikuje, koja je uloga profesionalaca u tome procesu te kako reklamiranje, marketing i odnosi s javnošću utječu na sadržaj medija i različite načine na koje publika interpretira medijske poruke.¹⁹ U ovom poglavlju istražuje se povijesni razvoj medijskoga obrazovanja na svjetskoj razini i na razini Republike Hrvatske. Analiziraju se ključni događaji i promjene koje su oblikovale medijsku pismenost kao disciplinu, s naglaskom na evoluciju obrazovnih pristupa i normi tijekom vremena. Osim toga, spominju se i neke važne institucije i inicijative koje su doprinijele razvoju medijske pismenosti i obrazovanja.

2.1. POVIJESNI RAZVOJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA U SVIJETU

Povijest medijske pismenosti može se promatrati kao produžetak retorike koja je razvijena u 5. stoljeću pr. Kr. kako bi se podučavala politička vještina kroz oratorij i kritičko razmišljanje. Korijeni medijske pismenosti također leže u razvoju filma kao alata za podučavanje jezika, kritičke analize i pismenosti. Jedni su od ključnih povijesnih elemenata medijske pismenosti *kritička pitanja* čiji početci sežu do starogrčkih obrazovnih praksi. Te su se prakse temeljile na ideji da se znanje razvija postavljanjem pitanja koja produbljuju analizu i refleksiju. Iskustva učenika i njihove svakodnevne zabrinutosti smatrali su se ključnim elementima u procesu stvaranja značenja što je činilo temelj medijske pismenosti u 20. stoljeću kada su djeca počela posjećivati kina. U drugoj polovici 20. stoljeća vizije medijske pismenosti počele su se razvijati kako je područje komunikacija počelo napredovati na američkim sveučilištima i širom svijeta. Medijsko obrazovanje shvaćeno je kao *kognitivna obrana* protiv najizraženijih oblika senzacionalizma i propagande koji dolaze iz brzo rastućih kulturnih industrija. Kroz 1970-e godine medijska pismenost prepoznata je kao ključna za građansku participaciju i demokratska prava. Poučavatelji su usvojili pristupe koji su poticali interakciju među učenicima, a ne između učenika i učitelja, čime se naglašavala važnost relevantnih i značajnih tema za učenike.²⁰

Tijekom 1970-ih i 1980-ih godina stavovi prema masovnim medijima počeli su se mijenjati. Film i televizija postali su priznati kao legitimni oblici izražavanja i komunikacije. Obrazovni sustav prepoznao je važnost ozbiljnoga istraživanja i analize medija što je potaknulo integraciju

¹⁹ CIBOCI, L., KANIŽAJ, I., LABAŠ, D., op. cit., p. 39.

²⁰ HOBBS, R., JENSEN, A.: *The Past, Present, and Future of Media Literacy Education*, *Journal of Media Literacy Education*, Vol. 1, 2009., 1, pp. 1-3, <https://digitalcommons.uri.edu/jmle/vol1/iss1/1/> (27. 6. 2024.)

medijske pismenosti u različite obrazovne kontekste. Nadalje, prijelaz na nove tehnologije, poput prijenosnih videosnimača, omogućio je učenicima da postanu aktivni sudionici u stvaranju medijskoga sadržaja. To je dovelo do dubljega istraživanja odnosa između simboličkih sustava, kulture i kognicije, s idejom da medijska pismenost može spojiti školske i životne svjetove djece. Do kraja 20. stoljeća medijska pismenost doživjela je novu fazu, suočavajući se s izazovima digitalne kulture i propagande. Rasprave o ulozi medijske pismenosti u društvu i dalje izazivaju kontroverze, uključujući pitanja političkih i ideoloških agendi te uloge medijske pismenosti u obrazovanju i građanskome aktivizmu. Uzimajući u obzir sve te povijesne tokove, medijska pismenost danas uključuje složene odnose među znanjem, identitetom, kulturom i moći te ima ključnu ulogu u obrazovanju i širem društvenome kontekstu.²¹

U razdoblju od 2000. do 2010. godine zanimanje za *kompetenciju s alatima* i upotrebu digitalnih tehnologija u obrazovanju pretežno je zamijenio fokus na tradicionalnije teme medijske pismenosti kao što su oglašavanje, kvaliteta vijesti, medijsko vlasništvo i utjecaj medija na društvo. Brzi razvoj tehnologije zahtijeva nove medijske pismenosti koje uključuju vještine i etičke okvire za učinkovitu upotrebu spomenutih alata. Tehnološke kompanije, od kojih su neke Verizon, Dell, Apple i Microsoft, podržavaju obrazovne inicijative koje promiču digitalnu transformaciju u školama. No problemi s tehnologijom i zakonodavstvom, poput *Digital Millennium Copyright Act*, otežavaju učiteljima stvaranje obrazovnih materijala iz videosadržaja. Ti zakonski okviri i tehničke prepreke mogu usporiti obrazovne inovacije i korištenje medijskih sadržaja u nastavi. Godine 2007., pod vodstvom Faith Rogow, zajednica za medijsku pismenost u Sjedinjenim Američkim Državama stvorila je *Temeljna načela medijske pismenosti*. Ta načela usmjeravaju zajedničke ciljeve i vrijednosti te opisuju medijsku pismenost kao proces koji uključuje aktivno istraživanje i kritičko promišljanje o porukama koje primamo i stvaramo. Medijska pismenost proširuje pojam pismenosti, razvija vještine svih uzrasta, podržava demokratsko građanstvo i prepoznaje medije kao dio kulture i socijalizacije. Naglašava se također da medijska pismenost nije politički pokret ni zamjena za odgovornost medija, već obrazovna praksa koja razvija kritičko mišljenje i komunikacijske vještine. Dokument *Temeljnih načela* naglašava da medijska pismenost ne nameće ideologije, već poučava učenike da donose informirane odluke u skladu s vlastitim vrijednostima. Jasno se poručuje da medijska pismenost ne podcjenjuje utjecaj medija niti zamjenjuje odgovornost medija prema javnosti. Umjesto toga, usmjerena je na promjenu obrazovne prakse i povećanje znanja i vještina učenika, pružajući temelj za podučavanje i učenje u 21. stoljeću. Poučavatelji iz različitih područja traže pedagoške alate za vođenje učenika kroz medije, popularnu kulturu

²¹ Ibid., pp. 3-4.

i digitalnu komunikaciju. Zadatak je poučavatelja medijske pismenosti uspostaviti suradnju i izgraditi mostove između disciplina da bi proširili polje i omogućili učenicima da postanu aktivni autori medijskih poruka. Razumijevanje prošlosti ključno je za oblikovanje budućnosti, a učenici trebaju razvijati kritičko razmišljanje, refleksivnost i komunikacijske vještine u svijetu prepunom masovnih medija i digitalne kulture. Važno je da poučavatelji nastave razvijati nova znanja i odgovore na izazove koje donose digitalni mediji, uključujući pitanja identiteta, privatnosti te pravna i etička pitanja. Dijeljenjem znanja i zajedničkim učenjem polje medijske pismenosti može nastaviti rasti i prilagođavati se novim obrazovnim potrebama.²²

2.2. POVIJESNI RAZVOJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA U HRVATSKOJ

U posljednjem desetljeću, Europska komisija, Europski parlament i Vijeće ministara započeli su brojne inicijative u području medijskog odgoja i pismenosti. Objavili su smjernice i preporuke za zemlje članice, a Europska komisija je od 2000. godine održala brojne radionice i podržala više od 30 obrazovnih programa kroz financiranje. Prema Direktivi 2007/65/EC i 2010/13/EU Europskog parlamenta, sve zemlje članice, uključujući Hrvatsku, obvezne su redovito izvještavati o stanju medijske pismenosti i izmjenama u zakonodavstvu koje se odnose na ovo područje.²³ U studenome 2007. godine osnovana je Agencija za elektroničke medije, novo tijelo čija je zadaća obavljati administrativne, tehničke i stručne poslove za potrebe Vijeća za elektroničke medije. Osnovana je na temelju odredbi izmijenjenog Zakona o elektroničkim medijima, koji je stupio na snagu u kolovozu te godine.²⁴ Ona u Hrvatskoj nadzire i regulira elektroničke medije. Njezina je glavna funkcija osigurati usklađenost medija sa zakonskim propisima, etičkim normama i profesionalnim standardima. Agencija prati sadržaj koji se emitira putem televizije, radija i internetskih platformi te održava ravnotežu između zaštite javnoga interesa slobode medija. AEM se angažira u promicanju medijske pismenosti među mladima, potičući kritičko razmišljanje i odgovorno konzumiranje medijskih sadržaja.²⁵ Vijeće za elektroničke medije (VEM) odgovorno je za nadzor elektroničkih medija u Hrvatskoj. U skladu s Zakonom o elektroničkim medijima i Zakonom o HRT-u VEM se bavi dodjelom i oduzimanjem koncesija, praćenjem medijskoga sadržaja, izricanjem opomena te promicanjem

²² Ibid., pp. 5-7.

²³ KANIŽAJ, I.: **Prema hrvatskome modelu odgoja za medije: prilike i prijetnje**, Dijete i jezik danas: dijete i mediji, Zbornik radova, Osijek, 2015., p. 79.

²⁴ **Osnovana Agencija za elektroničke medije**, „Dnevnik.hr“, <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/osnovana-agencija-za-elektronicke-medije.html#lmState=4540021:3> (14. 8. 2024.)

²⁵ **Agencija - Naša misija**, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/agencija/> (14. 8. 2024.)

medijskoga pluralizma i raznovrsnosti. Vijeće čine sedam članova koje imenuje i smjenjuje Hrvatski sabor prema prijedlogu Vlade, a njihov mandat traje pet godina s mogućnošću ponovnoga imenovanja.²⁶ Prema članku 19. Zakona o elektroničkim medijima Vijeće za elektroničke medije ima zadatak promicati programe medijske pismenosti.²⁷ Godine 2011. osnovano je Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu, udruga koja se posvećuje unapređenju medijske i komunikacijske kulture u Hrvatskoj. Njihova misija uključuje sustavnu edukaciju o medijima i razvoj osviještenih korisnika koji kritički pristupaju medijskim sadržajima koje sami odabiru. Udruga ostvaruje svoje ciljeve kroz edukaciju, istraživanje i znanstveni rad u raznim društvenim područjima. Provodi razne aktivnosti da bi postigla svoje ciljeve. To uključuje promociju medijske pismenosti, razvoj medijskih kompetencija, obrazovanje za političku kulturu i građansko sudjelovanje, organiziranje edukativnih radionica i predavanja, provođenje istraživanja, izradu edukativnih materijala i sl.²⁸ AEM i UNICEF, zajedno s Hrvatskim filmskim savezom, Hrvatskim audiovizualnim centrom, Fakultetom političkih znanosti i Akademijom dramske umjetnosti, pokrenuli su 2016. godine internetski portal medijskapismenost.hr. Portal je osmišljen za edukaciju roditelja, skrbnika i učitelja o medijskoj pismenosti s ciljem jačanja njihove sposobnosti da prepoznaju utjecaj medija na djecu. Nudi informacije o sigurnosti na internetu, nasilju u medijima, stereotipima i utjecaju medija na dječji razvoj te pruža praktične savjete za roditelje. Taj portal, dio šireg projekta, naglašava važnost medijskoga obrazovanja u zaštiti djece od štetnih sadržaja. Istaknuto je da portal pruža sveobuhvatan pregled pouzdanih informacija što je ključno zbog sve prisutnijega medijskog utjecaj na djecu. Stručnjaci su naglasili potrebu za stalnim obrazovanjem i suradnjom da bi se razumjeli i upravljali brzim tehnološkim promjenama i njihovim posljedicama.²⁹ Dani medijske pismenosti, kao projekt, započeli su 2018. godine, a organiziraju ih AEM i UNICEF s ciljem povećanja svijesti o važnosti medijske pismenosti i jačanja vještina medijskog obrazovanja među građanima. Projekt se realizira uz podršku Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti i obrazovanja, a uključuje brojne partnere poput vrtića, škola, fakulteta, knjižnica, kina, medija i udruga. Projekt uključuje raznovrsna događanja, proizvodnju obrazovnih materijala te jednodnevne radionice za učenike pod nazivom *Djeca upoznaju medije*. Tijekom tih radionica učenici uče o funkcionalnosti medija i stvaranju medijskog

²⁶ **Vijeće**. AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/vijece/> (14. 8. 2024.)

²⁷ **Medijska pismenost**. AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-perspektivi-novog-kurikuluma-prilike-prijetnje/> (14. 8. 2024.)

²⁸ **Hatipović, M.**: Djeca o medijima nemaju s kime razgovarati, „matica.hr“, <https://www.matica.hr/inkluzija/15/djeca-o-medijima-nemaju-s-kime-razgovarati-31776/> (16. 8. 2024.)

²⁹ **Pokrenut internetski portal za medijsku pismenost**, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/blog/2016/06/20/pokrenut-internetski-portal-za-medijsku-pismenost/> (16. 8. 2024.)

sadržaja, a dostupni su i brojni edukacijski materijali.³⁰ Prvi Dani medijske pismenosti u Hrvatskoj započeli su 13. travnja 2018. u Zagrebu u Osnovnoj školi Jure Kaštelana. Projekt, koji je trajao od 19. do 21. travnja diljem zemlje, imao je cilj educirati djecu, roditelje i nastavnike o važnosti medijske pismenosti. Učenici su imali priliku posjetiti medijske kuće, učiti o stvaranju vijesti i sudjelovati u njihovoj pripremi. Predavanja i radionice održana su u vrtićima, školama i knjižnicama dok je za roditelje bio dostupan vodič za medijsku upotrebu u obitelji. Projekt su poduprli Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti i obrazovanja, a njime se htjela istaknuti važnost medijske pismenosti u kurikularnoj reformi i razvoju kritičkoga mišljenja.³¹ Projekt *Medijskom pismošću protiv grupa mržnje i elektroničkog nasilja* Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu započeo je 2018. godine i obuhvaćao je radionice za djecu, roditelje i nastavnike u 13 hrvatskih županija. Projekt *Mind Over Media / Razmisli o medijima* s potporom Europske komisije provodio se kroz program *Media Literacy for All*.³² Danima medijske pismenosti 2019. godine prisustvovalo je više od 16 tisuća osoba, uključujući 13 tisuća djece i mladih iz cijele Hrvatske. U 90 gradova održana su 273 događanja usmjerenih na razvoj kritičkoga razmišljanja, toleranciju i druge aspekte medijske pismenosti. Program *Djeca upoznaju medije* omogućio je skoro tisuću učenika iz 92 škole posjet medijskim kućama i upoznavanje se s procesom nastanka vijesti. Tijekom manifestacije održano je 31 filmsko-obrazovni program u 12 gradova uz stručne skupove u Rijeci, Splitu i Zagrebu. U 60 knjižnica diljem Hrvatske održana su događanja uz podršku veleposlanstava Danske, Finske, Norveške i Švedske.³³ Treći Dani medijske pismenosti, planirani od 30. ožujka do 5. travnja 2020. godine održali su se većinom na daljinu zbog mjera zaštite od koronavirusa. Projekt je uključivao razvoj edukacijskih materijala. Više od 1000 učenika sudjelovalo je u radionicama *Djeca upoznaju medije* dok su neki događaji odgođeni. Organiziran je i filmski natječaj na temu *Naš online život, o kojem roditelji ništa ne znaju*.³⁴ U okviru hrvatskoga predsjedanja Vijećem Europske unije 2020. usvojeni su *Zaključci o medijskoj pismenosti u svijetu koji se stalno mijenja*. Ti zaključci odražavaju prioritete hrvatskoga predsjedanja i naglašavaju važnost medijske pismenosti kao ključne kompetencije za moderno društvo. Dokument naglašava da su novi mediji promijenili proizvodnju, distribuciju i konzumaciju sadržaja te donijeli izazove

³⁰ **O nama: Dani medijske pismenosti**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/o-nama/> (14. 8. 2024.)

³¹ **Prvi dani medijske pismenosti u Hrvatskoj**, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/blog/2018/04/13/prvi-dani-medijske-pismenosti-u-hrvatskoj/> (20. 8. 2024.)

³² **Medijska pismenost u perspektivi novog kurikulumu: prilike i prijetnje**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-perspektivi-novog-kurikuluma-prilike-prijetnje/> (20. 8. 2024.)

³³ **Više od 270 događanja tijekom 2. Dana medijske pismenosti**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/vise-od-270-dogadanja-tijekom-2-dana-medijske-pismenosti/> (20. 8. 2024.)

³⁴ **Dani medijske pismenosti 2020.**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2020/> (13. 8. 2024.)

poput dezinformacija i govora mržnje. Dokument podupire cjeloživotno učenje, uključivanje kulturnih ustanova u obrazovne projekte i ulogu javnih medija u promicanju medijskoga obrazovanja. Poziva se na razvoj politika medijske pismenosti, edukaciju za učitelje i jačanje suradnje među državama članicama i Europskom komisijom uz povećanu transparentnost internetskih platformi i jačanje profesionalnoga novinarstva. Ti zaključci predstavljaju važan korak u unapređenju medijskoga obrazovanja u Hrvatskoj.³⁵ Četvrti Dani medijske pismenosti održani 2021. godine pobudili su veliko zanimanje među građanima i obrazovnim djelatnicima. Fokus je bio na utjecaju medija i digitalnih platformi na mentalno zdravlje mladih te na dezinformacijama. U 115 gradova održano je više od 260 događanja, a građani su imali priliku unaprijediti svoju medijsku pismenost. Održan je filmski natječaj na temu *Mediji i moji osjećaji* s rekordnih 39 pristiglih filmova.³⁶ Peti Dani medijske pismenosti održani 2022. godine bili su usmjereni na osvješćivanje o važnosti medijske pismenosti i kritičkoga razmišljanja o medijima. Projekt je uključivao brojne vrtiće, škole, knjižnice, kina, medijske kuće i udruge koje su organizirale različite događaje uživo ili na daljinu. Fokus je bio na utjecaju influencera, prikrivenome oglašavanju i algoritmima na informacije na internetu i društvenim mrežama. Održan je i filmski natječaj za osnovnoškolce i srednjoškolce na temu *Influenceri i mi*.³⁷ Šesti Dani medijske pismenosti održali su se 2023. godine. Svrha je bila podizanje svijesti o značaju medijske pismenosti i kritičkoga razmišljanja te podrška odgojiteljima kroz obrazovne materijale. U projekt su se uključili vrtići, škole, knjižnice i udruge koje su organizirale različite aktivnosti. Slogan je bio *U ravnoteži – online i offline*, a filmski natječaj na temu *Odnosi i prijateljstva – online i offline* privukao je rekordnih 77 prijava.³⁸ Više od 37 tisuća građana sudjelovalo je u 700 događanja tijekom sedmih Dana medijske pismenosti s fokusom na kritičko razmišljanje, umjetnu inteligenciju i utjecaj društvenih mreža na mentalno zdravlje. Uključeno je više od 460 škola i vrtića, a na portalu medijskapismenost.hr dostupno je više od milijun preuzimanja obrazovnih materijala. Objavljeni su novi materijali, uključujući priručnik o umjetnoj inteligenciji. Dani medijske pismenosti, započeti 2018. godine sada uključuju više od 137 tisuća sudionika i preko 2500 događanja.³⁹

³⁵ **Zaključci Vijeća EU-a o medijskoj pismenosti**, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/blog/2020/06/15/zakljucci-vijeca-eu-a-o-medijskoj-pismenosti/> (15. 8. 2024.)

³⁶ **Rezultati 4. Dana medijske pismenosti**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/rezultati-4-dana-medijske-pismenosti/> (16. 8. 2024.)

³⁷ **Dani medijske pismenosti 2022.**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2022/> (15. 8. 2024.)

³⁸ **DANI MEDIJSKE PISMENOSTI 2023.**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2023/> (14. 8. 2024.)

³⁹ **Rekordan broj sudionika na 7. Danima medijske pismenosti**, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/rekordan-broj-sudionika-na-7-danima-medijske-pismenosti/> (20. 8. 2024.)

Analiza povijesti medijske pismenosti pokazuje da se ona razvila od retorike u antičkoj Grčkoj do suvremenih izazova digitalne kulture. Kroz različite faze postala je ključna komponenta obrazovanja, naglašavajući važnost kritičkoga razmišljanja i aktivnoga sudjelovanja učenika u stvaranju sadržaja. *Temeljna načela* medijske pismenosti ističu njezinu ulogu u razvoju vještina potrebnih za navigaciju u kompleksnome medijskom okruženju. Kako se tehnologije i medijski konteksti mijenjaju, važno je da poučavatelji nastave prilagođavati pristupe, omogućujući učenicima da budu aktivni i informirani sudionici u svijetu medija. Razumijevanje povijesnoga konteksta ključno je za oblikovanje budućih pristupa medijskoj pismenosti.

Medijska i informacijska pismenost danas su sastavni dio gotovo svih kurikuluma, a u onim predmetima u kojima nisu izričito naglašene, integrirane su kroz korelaciju s drugim predmetima i međupredmetnim temama, poput *Uporabe informacijske i komunikacijske tehnologije* (IKT).⁴⁰ O tome se više govori u sljedećem poglavlju.

⁴⁰ **Medijska pismenost u novim hrvatskim kurikulumima.** [medijskapismenost.hr](https://www.medijskapismenost.hr), <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-novim-hrvatskim-kurikulumima/> (20. 8. 2024.)

3. MEDIJSKO OBRAZOVANJE U OSNOVNIM ŠKOLAMA

Medijsko obrazovanje postaje sve važnije u osnovnoškolskome obrazovanju zbog brzoga razvoja digitalnih tehnologija i sveprisutnosti medija u svakodnevnome životu djece. Uvođenjem medijskoga obrazovanja, učenici stječu ključne vještine potrebne za analizu i kritičko promišljanje o medijskim sadržajima. Uzimajući u obzir sve veći utjecaj medija na formiranje stavova, vrijednosti i ponašanja, vrlo je važno da djeca razviju sposobnost prepoznavanja i analiziranja medijskih poruka kao i razumijevanja njihovih potencijalnih utjecaja. Medijsko obrazovanje pomaže i u zaštiti djece od negativnih aspekata medijskoga okruženja poput dezinformacija, manipulacija i *online* prijetnji te ih priprema za odgovorno i sigurno korištenje digitalnih alata.

3.1. ZNAČAJ MEDIJSKOGA OBRAZOVANJA U OSNOVNIM ŠKOLAMA

U ovome dijelu rada govori se o specifičnim koristima koje medijsko obrazovanje ima za učenike osnovnih škola te se razmatra kako se medijsko obrazovanje uklapa u postojeći obrazovni sustav.

Cilj je medijskoga obrazovanja omogućiti učenicima da razumiju prirodu i utjecaj medija te da ih učinkovito rabe u obrazovnim situacijama. Ono predstavlja praktičnu primjenu novoga područja pedagogije poznatoga kao medijska pedagogija. Dobila je na važnosti jer su mediji postali sastavni dio svakodnevnoga života. Ako nedostaje medijskoga obrazovanja, mogu nastati ozbiljne društvene posljedice, uključujući neprikladan odabir i upotreba medija. Dosad je medijsko obrazovanje u velikoj mjeri bilo usmjereno na to kako rabiti didaktička sredstva i masovne medije za poboljšanje obrazovnoga procesa. Međutim, često su zanemareni rizici povezani s medijskim sadržajem koji mogu oblikovati negativne stavove i uzrokovati društvene opasnosti. Mediji mogu značajno utjecati na način, sadržaj i brzinu komunikacije te smanjiti izravnu komunikaciju. Medijsko obrazovanje treba pripremiti primatelje ne samo za razumijevanje i uporabu novih obrazovnih tehnologija već i za aktivno i kritičko prihvaćanje medijskoga sadržaja. Treba naučiti kako praktično rabiti medije za intelektualni razvoj i profesionalni rad te za stvaranje obrazovnih kurikuluma. U osnovi, medijsko obrazovanje ima tri glavna zadatka: pripremiti za pravilno razumijevanje medija kao alata za prenošenje

informacija i oblikovanje stavova; pripremiti za korištenje medija za osobni i profesionalni razvoj; pripremiti za odgovornu uporabu medija u zabavi i igri.⁴¹

U posljednje vrijeme raste interes za istraživanje učinkovitosti mjera usmjerenih na razvoj medijske kompetencije, što podrazumijeva osposobljavanje djece i adolescenata za kritičku analizu medijskih sadržaja i njihovo povezivanje s vlastitim ponašanjem. Korištenjem primjera nasilja u medijima i njegovog utjecaja na djecu, ukazat će se na važnost medijske pismenosti u obrazovanju i odgoju mladih. Restriktivne mjere, poput zabrana, mogu kod adolescenata povećati privlačnost zabranjenih sadržaja i potaknuti njihovo konzumiranje u društvu vršnjaka, što je izvan kontrole odraslih. Oslanjanje isključivo na zabrane otežava razvoj vještina medijske pismenosti, odnosno sposobnosti odgovornog korištenja medija. Umjesto toga, potrebno je jasno komentirati i objasniti nepoželjna ponašanja i sadržaje. Školski programi koji se bave medijskom kompetencijom mogu smanjiti konzumaciju medija, privlačnost nasilnih junaka i prihvaćanje negativnog i nasilnog ponašanja kod učenika. Mjere medijske pedagogije trebaju biti prilagođene dobi i stupnju razvoja djeteta, jer se često pretpostavlja da mlađa djeca mogu razumjeti složene informacije, što nije uvijek slučaj. Stoga je važno rano započeti s medijskim intervencijama, prije nego što utjecaj vršnjaka postane snažniji od roditeljskog i prije nego što se formiraju i učvrste specifične sklonosti prema određenim sadržajima, poput nasilja.⁴²

Medijsko obrazovanje unutar okvira medijske pismenosti razmatra se kroz njegovu integraciju u školske kurikulume, bilo da su oni formalni ili neformalni, kroz programe osposobljavanja učitelja za medijsku pismenost, šire obrazovne aktivnosti povezane s medijskom pismošću i dostupne obrazovne resurse.⁴³

Koliko je medijska pismenost integrirana u kurikulume obaveznih predmeta i međupredmetnih tema istražila je Amadea Draguzet, školska knjižničarka. Informacijska i medijska pismenost prisutne su u gotovo svim kurikulumima, a u predmetima u kojima nisu posebno istaknute, mogu se naći u izravnoj vezi s drugim predmetima i međupredmetnim temama poput *Uporabe informacijske i komunikacijske tehnologije* (IKT). Međutim, kurikulum za Tjelesnu i zdravstvenu kulturu ne uključuje korelaciju s IKT-om iako se u ishodima spominje korištenje mobilnih aplikacija. Kada se raspravlja o medijskoj i informacijskoj pismenosti u kontekstu snalaženja s medijima i informacijama koje oni nude, što podržava učenje i podučavanje, međupredmetna tema *Uporaba IKT-a* sadrži mnoge ishodne ciljeve povezane s tim

⁴¹ WALAT, W.: **Media education in the school system**, „Media, culture and public relations“, <https://doi.org/10.32914/mcpr.11.2.4> (11. 8. 2024.)

⁴² MALOVIĆ, S. (ur.): **Masovno komuniciranje**, Golden marketing – Tehnička knjiga. Zagreb, 2014., pp. 30-33.

⁴³ Ibid, p. 176.

pismenostima. Iako postoji materijal u obliku ishoda i preporuka, potrebno je poznavati te materijale, povezivati ih i kreativno rabiti prilikom organizacije nastave. Bitno je razumjeti samu definiciju medijske i informacijske pismenosti. Postavlja se pitanje koliko je obrazovni sustav pripremio učitelje i stručne suradnike za rad s tim pismenostima, ishodima i realizacijama. Kurikulumi su dizajnirani da bi učiteljima pružili veliku slobodu u kreiranju nastave, izboru metoda i izvora. Prijelaz s tradicionalnih metoda na šire pristupe može biti izazovan. Iako sloboda može biti poticajna, zahtijeva opsežnu pripremu i veći angažman. Što se tiče medijske i informacijske pismenosti, sadržaji su prisutni, ali je važno osnažiti učitelje dodatnim znanjima i vještinama te ih motivirati za kreativniji pristup. U nekim kurikulumima medijska je pismenost jasno navedena, posebno u ciljevima, metodama poučavanja i korelacijama. Primjerice, u kurikulumu Hrvatskog jezika domenu *Kultura i mediji* čini jedna od tri sadržajne oblasti. Učenici trebaju razvijati kritički odnos prema informacijama, procjenjivati pouzdanost izvora, prepoznavati obrazovne digitalne medije i razumjeti razliku između komercijalnih i nekomercijalnih medija. U Geografiji je navedena važnost e-učenja za korištenje računalne tehnologije i internetskih izvora dok se u Matematici i Fizici učenici potiču na prepoznavanje pouzdanih izvora. Kurikulum Kemije također potiče istraživanje različitih izvora i kritičko procjenjivanje informacija dok Biologija naglašava važnost razlikovanja pouzdanih izvora i razvoj kritičkoga odnosa prema informacijama. U Prirodi i društvu očekuje se pravilna i svrsishodna uporaba IKT-a kroz prikupljanje, obradu i prikazivanje podataka. Likovna kultura usmjerava se na analitički i kritički pristup slikovnim informacijama dok Glazbena kultura, iako spominje važnost kritičkoga pristupa, ne nudi konkretne ishode, ostavljajući učitelje u velikoj mjeri samostalnim u tome pogledu. Tehnička kultura potiče istraživanje podataka o zanimanjima korištenjem IKT-a i naglašava važnost kritičkoga promišljanja i stvaralačkoga pristupa. U Povijesti se, iako ne izričito navedeno, bavi analizom povijesnih izvora i kritičkim promišljanjem dok se u Engleskome jeziku izričito spominje razvoj medijske pismenosti kroz istraživanje i kritičku analizu informacija. U Informatici trenutačno postoje samo dva konkretna ishoda vezana uz vrednovanje informacija. Iako su mnogi kurikulumi obuhvatili temeljne aspekte medijske i informacijske pismenosti, potrebno je dodatno obrazovanje učitelja i stručnjaka za učinkovitu implementaciju tih vještina. Učitelji i učenici trebaju razviti znanja i vještine za pravilno razumijevanje i provjeru informacija u današnjem informacijskome okruženju.⁴⁴

⁴⁴ **Medijska pismenost u novim hrvatskim kurikulumima.** [medijskapismenost.hr](https://www.medijskapismenost.hr/), <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-novim-hrvatskim-kurikulumima/> (21. 8. 2024.)

3.2. KURIKULUM MEĐUPREDMETNE TEME UPORABA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Kurikulumski pristup, nasuprot tradicionalnomu sustavu obrazovanja (usmjerenomu na nastavni plan i program), naglašava razvoj ključnih kompetencija učenika, što uključuje fleksibilnost u učenju i prilagođavanje različitim potrebama učenika. Takav pristup obrazovanju zahtijeva profesionalni razvoj učitelja koji moraju preuzeti nove uloge u nastavi. Učitelji više ne prenose informacije, nego su podršku učenicima u izgradnji njihovih kompetencija.⁴⁵

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ministrica znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske donijela je Odluku o uvođenju kurikuluma za međupredmetnu temu *Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije* (IKT). Ta je odluka stupila na snagu 14. siječnja 2019. godine i implementira se od školske godine 2019./2020. Njezin je cilj integracija IKT-a u obrazovne procese osnovnih i srednjih škola. Kurikulum definiranim smjernicama pruža okvir za učinkovitu primjenu digitalnih tehnologija u nastavi, osiguravajući učenicima potrebne vještine za uspješno snalaženje u digitalnome društvu.⁴⁶

Djeca i mladi rabe tehnologiju za pretraživanje informacija, dijeljenje sadržaja i suradnju. U obrazovnom kontekstu, IKT postaje sredstvo koje unapređuje iskustvo učenja i potiče učenike na neovisno i odgovorno usvajanje znanja. Pravilna uporaba IKT-a ključna je za sudjelovanje u digitalnome dobu, razvoj digitalne, informacijske i medijske pismenosti te za izgradnju odgovornoga digitalnog identiteta. Međupredmetna tema podiže svijest o ulozi IKT-a u osobnome i profesionalnome životu kao i o pravima i obvezama digitalnih građana. Ciljevi uključuju korištenje IKT-a za obrazovne, profesionalne i osobne svrhe, sigurnu i odgovornu upotrebu tehnologije, učinkovitu komunikaciju i suradnju u digitalnome okruženju, kritičku procjenu i izbor tehnologije te kreiranje i uređivanje novih digitalnih sadržaja. Četiri domene (Slika 1.) te međupredmetne teme međusobno se nadopunjuju da bi osigurale sveubuhvatan razvoj digitalne pismenosti, a mogu se povezati različitim predmetnim područjima i temama, svaka s posebnim fokusom na određena znanja, vještine i stavove. Četiri ključne domene međupredmetne teme međusobno se nadopunjuju i osiguravaju cjelovit razvoj digitalne pismenosti kroz različita predmetna područja. Prva domena, funkcionalna i odgovorna uporaba

⁴⁵ SKUPNJAK, D.: **Kurikulum i profesionalni razvoj učitelja u Hrvatskoj**, Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, 152(2), 2011., pp. 307-309, <https://hrcak.srce.hr/82739> (15. 8. 2024.)

⁴⁶ **Odluka o donošenju kurikuluma za Međupredmetnu temu Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj**, „Narodne novine“, 2019., br. 150, 22.01.2019.

IKT-a, usmjerena je na razvoj vještina za sigurno i odgovorno korištenje tehnologije te svijest o prihvatljivome ponašanju i utjecaju tehnologije na zdravlje. Druga domena, komunikacija i suradnja, pomaže učenicima rabiti digitalne alate za učinkovitu komunikaciju i suradnju uz poštovanje etičkih normi i ljudskih prava, razvijajući socijalne i međukulturne kompetencije. Treća domena usmjerena je na istraživanje i kritičko vrednovanje informacija čime učenici razvijaju vještine pretraživanja, procjene i rješavanja problema. Četvrta domena, stvaralaštvo i inovativnost, potiče učenike na kreativno korištenje digitalnih alata te stvaranje i dijeljenje novih sadržaja. U nastavku je prikaz grafički predstavljen.⁴⁷

Slika 1. Struktura međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

Izvor: Odluka o donošenju kurikulumu za Međupredmetnu temu *Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj*. Narodne novine, 2019., <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019017150.html>

Odgajno-obrazovni ciljevi u kurikulumu međupredmetne teme organizirani su u dva ciklusa, a svaki ciklus obuhvaća specifične ciljeve i sadržaje za svako organizacijsko područje. Ta očekivanja potiču stvaralaštvo, društvenu odgovornost, kritičko i kreativno mišljenje, a razrađuju se kroz znanje, vještine i stavove. Ključni sadržaji definirani su za svaki ciklus, a preporuke za ostvarivanje očekivanja specificirane su za svaki cilj.⁴⁸

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

U prvome ciklusu, koji obuhvaća prvi i drugi razred osnovne škole, očekivanja su usmjerena na funkcionalnu i odgovornu uporabu IKT-a, komunikaciju i suradnju, istraživanje i kritičko promišljanje te inovativnost. Ciljevi uključuju prepoznavanje i pravilnu uporabu digitalnih uređaja, osnovna komunikacijska pravila, jednostavno istraživanje te razvoj kreativnoga izražavanja s pomoću IKT-a. Ključni sadržaji obuhvaćaju osnovnu primjenu uređaja i programa, sigurno korištenje tehnologije te kreativno izražavanje uz poštovanje intelektualnog vlasništva.⁴⁹

U drugome ciklusu, koji uključuje treći, četvrti i peti razred osnovne škole, očekivanja se fokusiraju na napredniju uporabu IKT-a, učinkovitu komunikaciju, istraživanje, kritičko promišljanje te inovativnost. Učenici trebaju samostalno odabrati odgovarajuće digitalne tehnologije, učinkovito rabiti uređaje, odgovorno upravljati osobnim podacima i zaštitom privatnosti te razumjeti utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš. Ključni sadržaji uključuju naprednu uporabu uređaja, odgovorno korištenje tehnologije, napredne istraživačke vještine te kreativno izražavanje uz poštovanje intelektualnoga vlasništva.⁵⁰

Primjena IKT-a omogućuje iskustveno učenje aktivnim sudjelovanjem, eksperimentiranjem i istraživanjem. Učitelji osmišljavaju zadatke koji uključuju IKT da bi učenici istraživali sadržaje teško dostupne u učionici, razvijajući samostalnost, samopouzdanje i odgovornost. Učitelji trebaju kontinuirano usavršavati svoje kompetencije da bi učinkovitije integrirali tehnologiju u nastavu te osigurati sigurnost i korisnost tehnologije. Učenicima se omogućava sloboda izbora i potiče ih se na kreativnost i samostalno izražavanje uz odgovorno korištenje tehnologije za učenje.⁵¹

IKT omogućuje fleksibilno učenje bilo gdje i bilo kada, a učitelji rabe digitalne platforme i materijale, uključujući virtualne muzeje i kulturne institucije. Digitalni sadržaji podržavaju individualizaciju, motivaciju i kritičko razmišljanje dok grupiranje učenika omogućuje učinkovitiju organizaciju procesa – bilo u homogenim skupinama za specifične vještine ili heterogenim za vršnjačko učenje. Vrednovanje *Uporabe IKT-a* usmjereno je na razvoj digitalnih vještina i pozitivnih obrazaca ponašanja. Učitelji prate kako učenici povezuju ishode s tehnologijom te potiču razvoj znanja i vještina različitim aktivnostima i digitalnim radovima, vrednovanima formativno. E-portfolio, projektni radovi i digitalni dnevници rabe se za praćenje

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

napretka i razvoj odgovornosti dok se na kraju školske godine vrednovanje provodi sumativno, osiguravajući da ono odražava ciljeve kurikuluma.⁵²

3.3. ULOGA UČITELJA U MEDIJSKOM OBRAZOVANJU

Premještanje fokusa suvremene škole s usvajanja faktografskih informacija na razvoj ključnih kompetencija značajno utječe na pristup nastavi i ulogu učitelja. Učitelj više nije samo izvor informacija, već preuzima ulogu vodiča i podrške učenicima u procesu razvijanja njihovih kompetencija. Ova promjena u ulozi od učitelja traži da prenosi znanje, prepozna i potiče talente svojih učenika, nadahne ih i usmjeri, preuzimajući ulogu mentora i voditelja. Takva uloga može biti uspješno ostvarena samo ako učitelj uvjeri sve učenike u važnost kvalitetna rada u školi. To uključuje veću slobodu učitelja u organizaciji, ali i veću odgovornost za ishode obrazovnog djelovanja. Promjena uloge učitelja, koji prelazi iz pozicije realizatora u ulogu sukreatora kurikuluma, dovodi do novih zahtjeva za osobinama i kompetencijama koje su nužne za uspješno obavljanje tih zadataka. Učitelj treba biti sposoban sistematično analizirati obrazovne teorije i politike, povezivati teoriju s praksom, poučavati u skladu s općim ljudskim vrijednostima i demokracijom te promišljati o vlastitim vrijednostima. Učitelji trebaju razumjeti i primjenjivati obrazovne teorije kao temelje za nastavne aktivnosti, prepoznavati individualne potrebe učenika te biti svjesni različitih okruženja u kojima se učenje odvija. Osim toga, učitelji trebaju biti sposobni voditi obrazovne projekte, savjetovati učenike i roditelje, evaluirati obrazovne programe, razumjeti utjecaj društvenih promjena na obrazovanje te voditi multidisciplinarnu timove. Predanost učenikovom napretku, sposobnost komuniciranja, stvaranje poticajne klime za učenje te upotreba e-učenja također su ključne kompetencije koje suvremeni učitelj mora posjedovati. Iako su te kompetencije samo preporuke, one ilustriraju složenost učiteljskoga poziva. Njihova raznovrsnost zahtijeva kontinuirani program profesionalnoga razvoja koji će učitelju omogućiti odgovoriti na sve te zahtjeve. Profesionalni razvoj učitelja u Hrvatskoj uključuje inicijalno obrazovanje, uvođenje u posao, obrazovanje tijekom rada te cjeloživotno učenje. Inicijalno obrazovanje učitelja u Hrvatskoj prolazi kroz značajne promjene, posebno uvođenjem Bolonjskoga procesa, koji je ukinuo dualnost u obrazovanju učitelja razredne i predmetne nastave te izjednačio trajanje i status obrazovnih ustanova. Međutim, i dalje postoje izazovi poput nedostatka nacionalnoga standarda profesionalnih kompetencija nastavnika i nejasne veze između programa inicijalnoga obrazovanja i trajnoga usavršavanja. Stručno usavršavanje učitelja nakon inicijalnoga obrazovanja uključuje početno uvođenje u posao (pripravnički staž) i trajno profesionalno

⁵² Ibid.

obrazovanje. Pripravnički staž je kratka, ali ključna faza u profesionalnome razvoju tijekom koje učitelji stječu praktična znanja pod mentorstvom iskusnih kolega. Nakon položenoga stručnog ispita učitelji nastavljaju stručno usavršavanje samoobrazovanjem i grupnim aktivnostima što im omogućuje kontinuirani razvoj i prilagodbu promjenama u obrazovnome sustavu. Cjelokupni proces profesionalnoga razvoja učitelja u Hrvatskoj naglašava važnost cjeloživotnoga učenja i prilagodbe promjenjivim zahtjevima obrazovnoga sustava s ciljem postizanja visokih obrazovnih standarda i uspješnoga razvoja učenika.⁵³

Medijsko obrazovanje postavlja mnoge izazove pred tradicionalnu ulogu učitelja u obrazovnome procesu. Korištenje modernih medija učenika predstavlja veliki izazov za klasične školske sustave i uobičajene modele učenja i poučavanja. Suvremene škole trebale bi integrirati nove medije i iskoristiti mogućnosti koje nude nove tehnologije da bi ostvarile obrazovne ciljeve. Dvije glavne prepreke učinkovitoj integraciji medija u obrazovni sustav slaba je opremljenost škola medijskom tehnologijom i nedostatak medijskih kompetencija među nastavnicima. Mnogi učitelji ne samo da nemaju osnovne vještine za korištenje novih medija nego često i ne prepoznaju važnost medijskoga opismenjavanja. Mediji imaju ključnu ulogu u suvremenome obrazovanju, a prema mnogim učiteljima, digitalni mediji poboljšavaju motivaciju učenika, potiču samostalni rad, rad na projektima i dinamičnije organiziranje nastave. Budući da su mediji važan dio svakodnevnoga života djece i mladih, nužno je obrazovati ih za njihovu odgovornu uporabu. Učitelji trebaju pratiti i usmjeravati djecu u korištenju medija, te ih naučiti kako ih koristiti na samostalan i odgovoran način, umjesto da im zabranjuju upotrebu.⁵⁴

Medijsko obrazovanje u osnovnim školama predstavlja ključni element u pripremi učenika za suvremeno društvo obilježeno brzim promjenama i raznovrsnim medijskim sadržajima. Učitelji ne igraju samo ulogu prenositelja informacija, već postaju mentori koji osnažuju učenike za kritičko razmišljanje i aktivno sudjelovanje u medijskome okruženju. Integracija medijske pismenosti u kurikulum omogućava učenicima razvoj vještina potrebnih za analizu medijskih poruka, sigurnu upotrebu tehnologije te samostalno i odgovorno korištenje informacija. Kako bi se osigurala uspješna primjena medijskih alata u nastavi, potrebno je kontinuirano usavršavanje učitelja. Iako se suočavaju s izazovima poput nedostatka opreme i medijskih kompetencija, njihova sposobnost da prepoznaju važnost medijskoga opismenjavanja važna je za poticanje motivacije i samostalnoga rada učenika.

⁵³ SKUPNJAK, D.: **Kurikulum i profesionalni razvoj učitelja u Hrvatskoj**, op. cit., pp. 310-319.

⁵⁴ MANDARIĆ, V.: **Novi mediji i rizično ponašanje djece i mladih**, Bogoslovska smotra, Vol. 82, 2012., 1, p. 146, <https://hrcak.srce.hr/79236> (13. 8. 2024.)

Kurikulum međupredmetne teme *Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije* koji je na snazi od 14. siječnja 2019. integrira IKT u osnovne i srednje škole i usmjeren je na razvoj ključnih kompetencija učenika umjesto tradicionalnoga pristupa obrazovanju. Taj pristup potiče aktivno sudjelovanje učenika i fleksibilno učenje dok učitelji imaju odgovornost kontinuiranoga usavršavanja svojih kompetencija i osiguranje sigurnoga korištenja tehnologije. Time se razvijaju digitalne vještine, kreativnost, samostalnost i odgovornost učenika uz fokus na stvaranje pozitivnih obrazaca ponašanja i kvalitetnoga obrazovanja prilagođenoga potrebama modernoga društva.

U konačnici, medijsko obrazovanje ne samo da obogaćuje obrazovni proces već predstavlja temelj za razvoj odgovornih građana sposobnih za suočavanje s izazovima digitalnoga svijeta, osnažujući učenike za kritičko prihvaćanje informacija i aktivno sudjelovanje u društvu.

4. ISTRAŽIVANJA O MEDIJSKOME OBRAZOVANJU NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

Istraživanja stavova učitelja o medijskome obrazovanju važna su jer upravo učitelji imaju neposredan utjecaj na način na koji će se medijska pismenost implementirati u svakodnevnoj nastavi. Njihovi stavovi, uvjerenja i razumijevanje toga koncepta izravno utječu na to kako će učenici biti osposobljeni za kritičko promišljanje i snalaženje u modernome medijskom okruženju. Bez jasnoga uvida u stavove učitelja teško je razviti učinkovite programe medijskoga obrazovanja koji bi odgovarali stvarnim potrebama u školama.

Željko Čižmar i Nebojša Obrenović proveli su 2013. godine u sklopu projekta *Medijska pismenost za 21. stoljeće* istraživanje medijske pismenosti hrvatskih građana. Cilj istraživanja bio je analizirati razinu medijske pismenosti među studentima, učiteljima i širim društvom te identificirati glavne nedostatke i preporuke za poboljšanje u tome području. Rezultati istraživanja otkrili su da postoji značajan nedostatak osnovnoga znanja o medijskoj pismenosti. Većina ispitanika nije bila potpuno svjesna važnosti medijske pismenosti niti je imala jasno razumijevanje kako primijeniti te vještine u svakodnevnome životu i obrazovanju. U obrazovnome sustavu medijska pismenost rijetko je integrirana u nastavni plan i programe, a nastavnici često nemaju odgovarajuću obuku ili resurse za poučavanje tog područja. Istraživanje je pokazalo i da postoji nedostatak kritičkoga razmišljanja među učenicima kada je u pitanju analiza i evaluacija medijskih sadržaja. Zaključno, istraživanje naglašava potrebu za sveobuhvatnijim pristupom medijskoj pismenosti u Hrvatskoj, uključujući reformu obrazovnoga sustava, obuku za nastavnike i razvoj alata i resursa za bolje razumijevanje i korištenje medija u svakodnevnome životu.⁵⁵

U istraživanju medijskih kompetencija nastavnika hrvatskoga jezika u osnovnim školama koje su 2015. provele Lana Ciboci i Leali Osmančević jasno su prikazane razlike između teoretskoga znanja i stvarne primjene medijske kulture u nastavi. Većina nastavnika pokazuje osnovno razumijevanje medijske pismenosti i prepoznaje njezin značaj za obrazovanje, no samo manji postotak njih smatra da su potpuno upoznati s ključnim teorijama i alatima u tome području. Oko 70 % ispitanika svjesno je važnosti medijske kulture, ali samo 30 % vjeruje da su dovoljno obrazovani za njezinu implementaciju. Praktična primjena medijskih alata u nastavi pokazuje

⁵⁵ ČIŽMAR, Ž., OBRENOVIĆ, N.: **Medijska pismenost u Hrvatskoj: Istraživanje u sklopu projekta "Media Literacy for the 21st Century"**, IPA - Human Resources Development, Zagreb, 2013.
<http://www.medijskapismenost.net/dokument/Medijska-pismenost-u-Hrvatskoj> (27. 8. 2024.)

značajne nedostatke. Otprilike 60 % nastavnika rijetko rabi moderne medijske resurse zbog problema poput nedostatka opreme, ograničenoga vremena za pripremu nastave i nedovoljno razvijenih stručnih vještina. S druge strane, 40 % nastavnika rabi medijske resurse poput internetskih izvora i multimedijjskih materijala, ali bez jasno definirane strategije ili metodologije. Prema odgovorima ispitanika postoji velika potreba za dodatnim profesionalnim usavršavanjem. Većina nastavnica (75 %) smatra da bi im radionice, seminari i specijalizirani tečajevi pomogli u boljem razumijevanju i primjeni medijske pismenosti. Ističu da nedostatak adekvatnih obrazovnih materijala i vodiča specifičnih za medijsku kulturu predstavlja ozbiljnu prepreku u pripremi nastave. Ispitanici su pokazali pozitivan stav prema uključivanju medijske kulture u nastavni plan, smatrajući da bi to poboljšalo učenikovu sposobnost kritičkoga razmišljanja i analize medijskih sadržaja. Ipak, neki nastavnici izrazili su skepticizam prema praktičnoj provedbi zbog nedostatka podrške i resursa. Ti rezultati upućuju na potrebu za sustavnim pristupom i većom podrškom obrazovnih vlasti, uključujući razvoj specifičnih edukativnih programa, poboljšanje dostupnosti resursa i alata. Tako bi se mogla smanjiti razlika između teorijskoga znanja i praktičnih sposobnosti nastavnika čime bi se unaprijedila kvaliteta obrazovanja u području medijske kulture.⁵⁶

Istraživanje koje su 2015. godine proveli Lana Ciboci, Igor Kanižaj i Danijel Labaš bavi se analizom uloge istraživanja javnoga mnijenja u razvoju strategija i politika medijskoga obrazovanja. Autori ističu da istraživanje javnoga mnijenja ima veliku ulogu u razumijevanju stavova i potreba različitih društvenih skupina u odnosu na medijsko obrazovanje. Prepoznaju važnost podataka iz takvih istraživanja za oblikovanje i unapređenje obrazovnih politika i strategija. Rezultati istraživanja sugeriraju da je važno uskladiti strategije medijskoga obrazovanja s podacima koje pruža istraživanje javnoga mnijenja da bi obrazovni programi bili relevantni i učinkoviti. Studija pokazuje da stavovi o medijskome obrazovanju značajno variraju među različitim skupinama, uključujući učenike, roditelje i obrazovne stručnjake. Primjerice, učenici često ističu potrebu za većim naglaskom na digitalnim medijima i praktičnim vještinama vezanima uz medijsku pismenost. Roditelji naglašavaju važnost uključivanja medijskoga obrazovanja od ranoga doba, često izražavajući želju za formalnim obrazovnim programima koji bi obuhvatili te teme. Obrazovni stručnjaci, s druge strane, često su zabrinuti zbog nedostatka adekvatnih resursa i obuke te izražavaju potrebu za poboljšanjem

⁵⁶ CIBOCI, L., OSMANČEVIĆ, L.: **Kompetentnost nastavnika hrvatskoga jezika za provođenje medijske kulture u hrvatskim osnovnim školama**, *Medijska pismenost: preduvjet za odgovorne medije*, ur. Car, V., Turčilo, L., Matović, M., Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2015., pp. 121-139, https://www.researchgate.net/publication/313528072_Kompetentnost_nastavnika_hrvatskoga_jezika_za_provodenje_medijske_kulture_u_hrvatskim_osnovnim_skolama

profesionalnoga razvoja i ažuriranjem kurikuluma. Autori preporučuju razvoj specifičnih alata i metoda za prikupljanje podataka o potrebama i očekivanjima različitih društvenih skupina da bi se osiguralo da strategije budu usklađene s realnim potrebama zajednice. Pored toga, istraživanje naglašava da istraživanje javnoga mnijenja može značajno utjecati na donošenje odluka i oblikovanje politika jer pruža vrijedne uvide u stvarne potrebe i stavove dionika. Korištenjem tih podataka moguće je razviti politike koje imaju veću podršku i koje su bolje prilagođene potrebama zajednice.⁵⁷

U sklopu svoje disertacije Lana Ciboci provela je istraživanje kojemu je cilj bila analiza postojećih programa medijske kulture u osnovnim školama te njihova utjecaja na medijsko opismenjivanje učenika. Istraživanje je provedeno u razdoblju od rujna 2016. do srpnja 2017. godine. Ciboci je analizirala različite aspekte medijskoga opismenjivanja kroz evaluaciju kurikuluma i intervjuiranje nastavnika i učenika osnovnih škola grada Zagreba i okolice. Glavni nalazi istraživanja pokazali su da su programi medijske kulture generalno dobro ocijenjeni, ali da postoji značajna varijacija u njihovoj implementaciji i učinkovitosti. Programi koji su uključivali interaktivne metode i praktične aktivnosti, poput radnih projekata i grupnih diskusija, bili su učinkovitiji u postizanju ciljeva medijskoga opismenjivanja. S druge strane, programi koji su se oslanjali na pasivno usvajanje znanja kao što su predavanja pokazali su manji utjecaj. Nastavnici su izrazili potrebu za dodatnim profesionalnim usavršavanjem i resursima za bolju implementaciju programa dok su učenici pokazali pozitivan interes za program, ali su naglasili potrebu za većim brojem praktičnih iskustava i alata za analizu medijskoga sadržaja. Zaključci disertacije sugeriraju potrebu za unapređenjem postojećih programa medijske kulture da bi postali učinkovitiji u razvijanju medijskoga opismenjivanja učenika te integraciju medijske kulture u školske nastavne planove i programe da bi se osiguralo da se medijska pismenost redovito i sustavno obrađuje u obrazovnome procesu. Osim toga, ističe se važnost poticanja profesionalnoga usavršavanja nastavnika što bi omogućilo učiteljima bolje razumijevanje i implementaciju metode medijskoga opismenjivanja. Povećanje resursa i podrške za provedbu programa također je ključno jer će pomoći školama u boljoj realizaciji i provođenju aktivnosti vezanih uz medijsku kulturu.⁵⁸

⁵⁷ CIBOCI, L., KANIŽAJ, I., LABAŠ, D.: **Public opinion research as a prerequisite for media education strategies and policies**, Reflections on media education futures, Zbornik radova, pp. 171-182, <https://www.bib.irb.hr:8443/800457> (25. 7. 2024.)

⁵⁸ CIBOCI, L.: **Vrjednovanje programa medijske kulture u medijskom opismenjivanju učenika osnovnih škola**, Disertacija, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, 2018., <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/9642/> (15. 8. 2024.)

Lana Ciboci, Tamara Gazdić-Alerić i Igor Kanižaj 2018. godine ispitali su stavove ravnatelja osnovnih škola o medijskoj pismenosti u osnovnoškolskome obrazovanju. Cilj istraživanja bio je razumjeti kako ravnatelji percipiraju važnost medijske pismenosti i identificirati prepreke u njezinoj implementaciji. Rezultati su pokazali da ravnatelji prepoznaju značaj medijske pismenosti za razvoj kritičkoga razmišljanja učenika i odgovorno korištenje medija. Međutim, suočavaju se s izazovima poput nedostatka resursa, manjka specifične obuke za nastavnike i nejasnih kurikularnih smjernica. Autori su naglasili da je važno osigurati da škole budu adekvatno opremljene medijskim uređajima te modernizirati sadržaje medijske kulture u nastavi Hrvatskoga jezika. Trenutačni model smatra se zastarjelim i zahtijeva prilagodbu da bi bolje razvijao kritičko razmišljanje učenika. Edukacija o medijima također treba obuhvatiti roditelje i nastavnike. Škole bi trebale redovito organizirati edukacije za roditelje kako bi bolje razumjeli utjecaj medija na djecu i pružiti dodatne informacije nastavnicima o tome kako mediji mogu poboljšati kvalitetu nastave.⁵⁹

Istraživanje *Podučavanje o medijima u osnovnim školama u Velikoj Gorici* provelo je 2021. godine Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu (DKMK) kao dio projekta *Prevenција, a ne intervencija!* Autori istraživanja su prof. dr. sc. Danijel Labaš, izv. prof. dr. sc. Igor Kanižaj i doc. dr. sc. Lana Ciboci Perša. Upitnik je proveden među učiteljima razredne nastave, hrvatskoga jezika, knjižničarima i drugim osobama koje podučavaju djecu o medijima u osnovnim školama u Velikoj Gorici. Istraživanje je pokazalo da većina ispitanika smatra da je medijsko obrazovanje potrebno više no ikad, 90 % potpuno se složilo s tom tvrdnjom. Čak 73 % ispitanika smatra da je potrebna sveobuhvatna edukacija o medijskoj pismenosti. Rezultati upitnika otkrili su da se podučavanje o medijima najčešće provodi unutar predmeta kao što su Sat razredne zajednice i Hrvatski jezik te kroz izvannastavne aktivnosti. Tematski najčešće obrađivane teme uključuju sigurnost na internetu, kritičko vrednovanje informacija i prepoznavanje lažnih vijesti. Većina ispitanika rabi metode kao što su radionice, razgovori i praktične aktivnosti za podučavanje tih tema. Prema autorima, upitnik je pokazao da postoji velika potreba za detaljnijim i sustavnijim kurikulumom medijskoga obrazovanja te je pružio važne smjernice za razvoj sadržaja koji će zadovoljiti potrebe učitelja i učenika u osnovnim školama diljem Hrvatske.⁶⁰

⁵⁹ CIBOCI, L., GAZDIĆ-ALERIĆ, T., KANIŽAJ, I.: **Percepcija ravnatelja osnovnih škola o važnosti medijske pismenosti u primarnome obrazovanju**, *Communication Management Review*, Vol. 04, 2019., 01, pp. 60-77, <https://doi.org/10.22522/cmr20190140> (12. 8. 2024.)

⁶⁰ HRUBI, T.: **Rezultati upitnika o podučavanju o medijima u osnovnim školama**, *Djeca medija*, <https://djecamedija.org/rezultati-upitnika-o-poducavanju-o-medijima-u-osnovnim-skolama/> (12. 8. 2024.)

Istraživanje medijskih kompetencija učitelja razredne nastave i hrvatskoga jezika provedeno tijekom 2021. i 2022. godine pokazalo je da postoji značajna potreba za unapređenjem medijskih kompetencija učitelja. Dok su osnovne tehničke vještine za svakodnevni rad s računalom i internetom dobro savladane, učitelji pokazuju slabije rezultate u naprednim tehničkim vještinama važnima za medijsku pismenost poput identifikacije digitalnih izvora, pretraživanja elektroničkih baza te analize i vrednovanja e-informacija. Iako većina učitelja smatra da posjeduje kritičke kompetencije za vrednovanje medijskih sadržaja, značajan broj prepoznaje potrebu za daljnjim razvojem tih vještina. Učitelji rijetko proizvode medijske sadržaje, osim na društvenim mrežama, što dodatno naglašava potrebu za jačanjem njihovih kompetencija u svim aspektima medijske pismenosti. Rezultati istraživanja također pokazuju izražen generacijski jaz među učiteljima, pri čemu starije dobne skupine imaju znatno manje samopouzdanja u svojim medijskim vještinama u usporedbi s mlađim kolegama. Taj jaz posebno je izražen u naprednim tehničkim i medijskim vještinama što ukazuje na razliku između digitalnih urođenika i digitalnih imigranata. To potvrđuju i ranija istraživanja koja ukazuju na nedostatak medijskih sadržaja u obrazovnim programima za buduće učitelje i u programima cjeloživotnoga obrazovanja.⁶¹

Istraživanje Lane Ciboci Perša iz 2023. godine o stavovima učitelja razredne nastave i hrvatskoga jezika prema medijskome obrazovanju u hrvatskim osnovnim školama pruža detaljan uvid u stanje medijskoga obrazovanja u Hrvatskoj te u stavove i percepcije učitelja u tome kontekstu. Cilj istraživanja bio je istražiti stavove učitelja o medijskome obrazovanju, utvrditi koliko su njihovi stavovi usklađeni s trenutnim potrebama i standardima medijskoga obrazovanja te analizirati promjene u odnosu na prethodna istraživanja. Nastojalo se identificirati ključne izazove s kojima se učitelji suočavaju u implementaciji medijskoga obrazovanja i predložiti moguće smjernice za poboljšanje. Istraživanje je provedeno među 2229 učitelja razredne nastave i hrvatskoga jezika u osnovnim školama diljem Hrvatske. Zaključeno je da su učitelji i dalje kritični prema vlastitim medijskim kompetencijama. Mnogi smatraju da im nedostaju odgovarajuće vještine i znanje za učinkovito podučavanje medijskoga obrazovanja. Većina učitelja smatra da bi u školama trebao biti uveden zaseban predmet posvećen isključivo medijskome obrazovanju. Istraživanje je otkrilo da su u posljednjim godinama nastupile promjene u sadržaju nastave medijskoga obrazovanja s naglaskom na digitalne medijske sadržaje. Ipak, iako su promjene napravljene, većina učitelja još uvijek izvještava o neadekvatnim resursima i materijalima koji bi im pomogli u implementaciji tih sadržaja. Učitelji su istaknuli potrebu za dodatnim profesionalnim usavršavanjem u području

⁶¹ CIBOCI PERŠA, L., BURIC, I., BAGIC, D.: op. cit., pp. 23-24.

medijskoga obrazovanja. Istraživanje je ukazalo na potrebu za većom razmjenom iskustava i primjera dobre prakse među učiteljima. Iako su učitelji svjesni važnosti medijskoga obrazovanja, postoje jasne barijere u obliku nedostatka resursa, adekvatnoga profesionalnog razvoja i specifičnoga prostora u kurikulumima. Stavovi učitelja odražavaju potrebu za sustavnim promjenama koje bi omogućile bolju integraciju medijskoga obrazovanja u nastavu. Nedostatak ujednačene prakse i specifičnoga predmeta za medijsko obrazovanje u školama ukazuje na potrebu za sustavnijim pristupom kako bi se osiguralo da svi učenici steknu ključne medijske kompetencije..⁶²

Analiza dosadašnjih istraživanja o stavovima i kompetencijama učitelja te implementaciji medijskoga obrazovanja u Hrvatskoj pokazuje da postoje značajni izazovi u razvijanju medijske pismenosti unutar školskoga sustava. Učitelji, ravnatelji i obrazovni stručnjaci prepoznaju važnost medijske pismenosti, ali suočavaju se s problemima poput nedostatka resursa, neadekvatne obuke te nejasnih kurikularnih smjernica. Istraživanja ukazuju na veliku razliku između teorijskoga znanja i praktične primjene medijske kulture pri čemu mnogi učitelji izražavaju potrebu za dodatnim profesionalnim usavršavanjem i boljim pristupom resursima. Osim toga, rezultati ukazuju na potrebu za sustavnijim pristupom medijskomu obrazovanju, uključujući reformu kurikuluma, uvođenje specifičnoga predmeta za medijsku pismenost te razvoj učinkovitijih programa i alata za nastavnike. Povećanje podrške i profesionalnoga razvoja ključni su elementi za unapređenje kvalitete obrazovanja u području medijske kulture što bi omogućilo bolje osposobljavanje učenika za kritičko promišljanje i snalaženje u modernome medijskom okruženju.

⁶² CIBOCI PERŠA, L.: Stavovi učitelja razredne nastave i Hrvatskog jezika prema medijskom obrazovanju u hrvatskim osnovnim školama, *Communication Management Review*, 8(2), 2023., pp. 66-83., <https://hrcak.srce.hr/311946> (27. 6. 2024.)

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Stavovi učitelja od presudne su važnosti za uspješno uvođenje medijskoga obrazovanja u škole. Da bi se razvili pozitivni stavovi, potrebno je osigurati podršku obrazovnih ustanova, omogućiti programe neformalnoga cjeloživotnog usavršavanja, pružiti kvalitetne nastavne materijale te poticati dijeljenje iskustava i uspješnih metoda među učiteljima.⁶³

Istraživanje rabi anketu kao glavni instrument za prikupljanje podataka. Cilj je dobiti pregled trenutačnih stavova i mišljenja učitelja razredne nastave o medijskome obrazovanju u osnovnim školama grada Zadra.

5.1. UZORAK ISPITANIKA

Ispitanici su učitelji razredne nastave zaposleni u osnovnim školama na području grada Zadra. Odabrani su kao ciljna skupina zbog svoje svakodnevne uključenosti u obrazovni proces i relevantnoga iskustva vezanoga uz temu istraživanja. Ukupno 45 učitelja sudjeluje u istraživanju.

Kriteriji odabira ispitanika uključuju samo učitelje razredne nastave čime se osigurava fokus na specifične aspekte poučavanja u prva četiri razreda osnovne škole. Istraživanje se provodi u javnim osnovnim školama u gradu Zadru, točnije u osam škola koje imaju učitelje razredne nastave.

Razlozi za izbor toga uzorka temelje se na namjeri da se prikupe različite perspektive unutar profesije. Učitelji razredne nastave imaju jedinstvenu ulogu u implementaciji medijske pismenosti u nastavi. Njihovo iskustvo i svakodnevna praksa omogućavaju dublje razumijevanje trenutačnih praksi i izazova u obrazovanju što je značajno za ciljeve istraživanja.

5.2. MJERNI INSTRUMENT

Za ovo istraživanje putem Google obrazca izrađen je upitnik o stavovima učitelja o medijskome obrazovanju učenika razredne nastave u gradu Zadru. Upitnik sadrži kombinaciju otvorenih i zatvorenih pitanja koja obuhvaćaju ključna područja istraživanja: osnovne informacije o učiteljima (dob, spol, razina obrazovanja, godine radnoga staža), stavovi o važnosti medijskoga obrazovanja, procjena vlastitih kompetencija za provođenje medijskoga obrazovanja, prepreke

⁶³ Ibid.

i izazovi u integraciji medijskoga obrazovanja u nastavi te potreba za dodatnom podrškom ili obukom. Upitnik je anoniman i distribuiran je učiteljima elektroničkom poštom. Učitelji imaju rok od 15 dana za ispunjavanje ankete.

Podatci prikupljeni zatvorenim pitanjima analizirani su deskriptivnom statistikom. Odgovori na otvorena pitanja analizirani su kvalitativno rabeći tematsku analizu. Identificirane su kategorije i teme da bi se bolje razumjelo stavove učitelja.

Ta metodologija omogućuje sveobuhvatno prikupljanje i analizu podataka o stavovima učitelja razredne nastave o medijskome obrazovanju učenika u osnovnim školama grada Zadra. Rezultati istraživanja pridonijet će razumijevanju trenutačnih praksi, izazova i potreba učitelja te pružiti smjernice za unapređenje medijskoga obrazovanja u školama.

5.3. PREDMET ISTRAŽIVANJA, CILJEVI I ISTRAŽIVAČKA PITANJA

Predmet istraživanja su stavovi učitelja razredne nastave u osnovnim školama grada Zadra o važnosti i provedbi medijskog obrazovanja učenika, s naglaskom na njihov stupanj zadovoljstva medijskim obrazovanjem i identificiranje prepreka s kojima se suočavaju u svakodnevnom radu. S obzirom na stalne promjene u medijskom okruženju i kurikularnu reformu iz 2019. godine, u radu se analiziraju aktualni izazovi u integraciji medijskog obrazovanja u osnovnim školama.

Ciljevi istraživanja su:

1. Ispitati stupanj zadovoljstva učitelja razredne nastave u vezi s usvojenim znanjima i sadržajima medijske pismenosti kod učenika.
2. Identificirati prepreke i izazove s kojima se učitelji susreću u integraciji medijskog obrazovanja u nastavni proces.
3. Ispitati samoprocjenu učitelja razredne nastave o vlastitim kompetencijama za medijsko obrazovanje.
4. Istražiti potrebu za dodatnom podrškom ili obukom koju učitelji razredne nastave smatraju potrebnom u kontekstu medijskog obrazovanja te njihovo sudjelovanje u tečajevima i obukama.

Istraživačka pitanja su:

1. Što učitelji podrazumijevaju pod pojmom medijsko obrazovanje?

2. Koje vrste medijskih sadržaja učitelji razredne nastave smatraju relevantnima za integraciju u nastavu?
3. Kako učitelji razredne nastave procjenjuju vlastite kompetencije za medijsko obrazovanje učenika?
4. Kako učitelji percipiraju ulogu medijskog obrazovanja u razvoju učenika?
5. Koje prepreke ili izazovi se pojavljuju prilikom implementacije medijskog obrazovanja u redovnu nastavu?
6. Kako učitelji ocjenjuju postojeće prakse medijskog obrazovanja u osnovnim školama grada Zadra?
7. Koje vrste podrške ili dodatne obuke učitelji smatraju potrebnima u kontekstu medijskog obrazovanja?
8. Kako bi se mogla poboljšati integracija medijskog obrazovanja u nastavu prema mišljenju učitelja?

5.4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

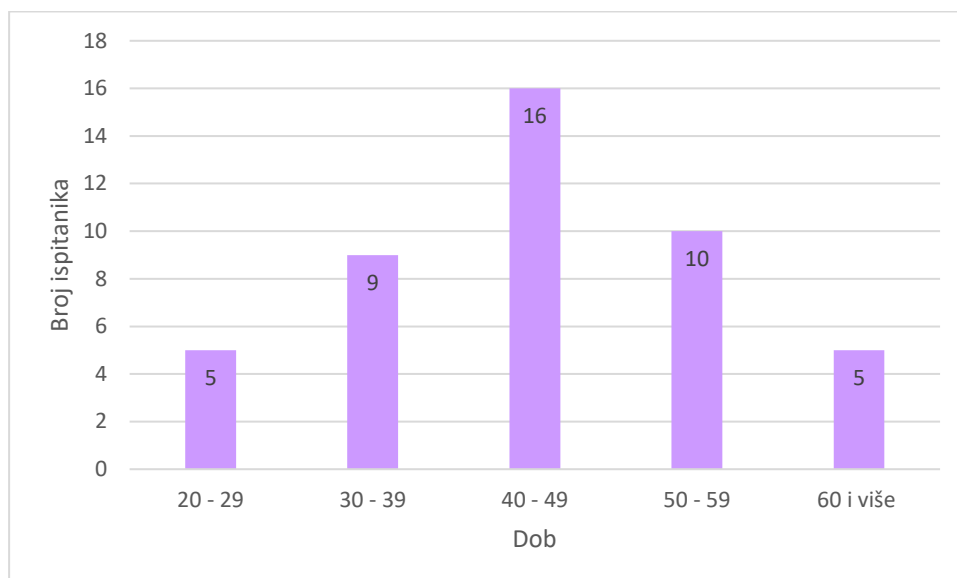
Ispitivanje je provedeno u rujnu 2024. godine u osnovnim školama u gradu Zadru. Anketni upitnici poslani su u sve osnovne škole grada Zadra, a ukupno ih je popunjeno 45.

Od 45 ispitanika 43 (95,6 %) ženskoga je spola, a dva ispitanika (4,4 %) muškoga spola.

U analizi dobnih skupina ispitanika najzastupljenija je skupina 40 – 49 godina sa 16 ispitanika što čini 35,56 % ukupnoga uzorka. Sljedeća je po broju skupina 30 – 39 godina s devet ispitanika dok su skupine 50 – 59 godina i 60 godina i više zastupljene s devet i pet ispitanika. Prosječna je dob ispitanika približno 44 godine.

Rezultati pokazuju da se dobna struktura ispitanika većinom koncentrira u srednjoj dobi što može imati značajnu ulogu u analizi njihovih iskustava u obrazovnome sustavu. Razdioba učitelja prema razini obrazovanja vidljiva je u Grafikonu 1.

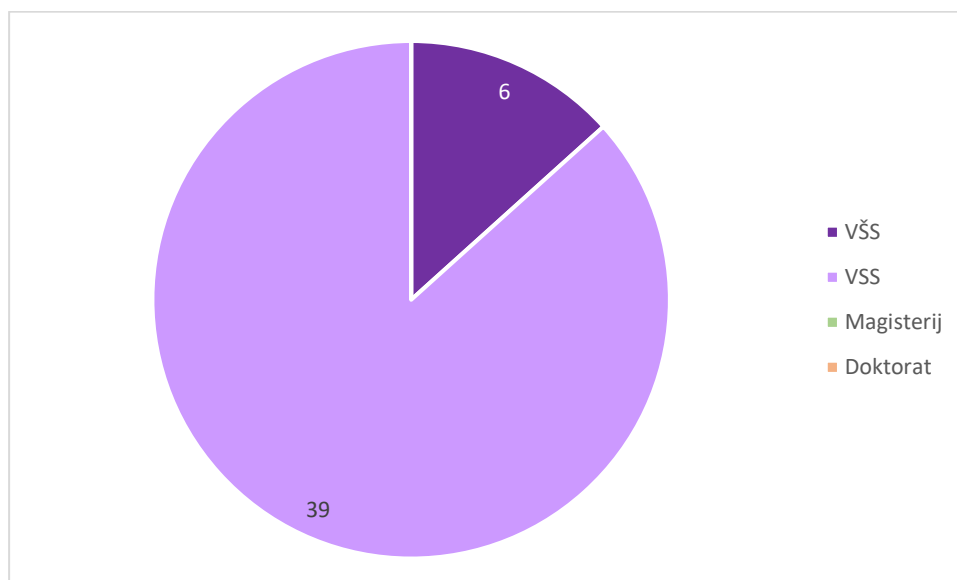
Grafikon 1. Dob ispitanika

Izvor: obrada autora

Ukupno 39 učitelja, što čini 86,7 % ispitanika, završilo je studij u trajanju od najmanje četiri ili pet godina, čime su stekli visoku stručnu spremu (VSS). Šest učitelja (13,3 %) ima višu školsku spremu (VŠS), što odgovara završenom trogodišnjem preddiplomskom studiju.

Grafikon 2. Najviša razina obrazovanja

Izvor: obrada autora

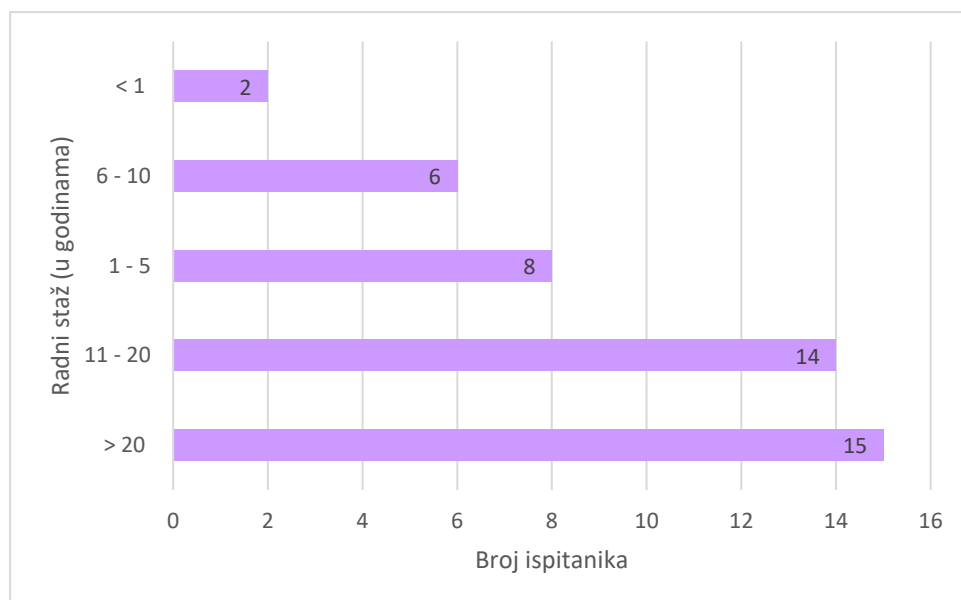
Ukupna distribucija godina radnoga staža učitelja razredne nastave prikazana je na grafikonu 3. i ukazuje na to da najveći postotak učitelja (33,33 %) ima više od 20 godina radnoga staža. Sljedeća značajna grupa učitelji su s radnim stažem od 11 do 20 godina koji čine 26,67 %

ispitanika. Te dvije kategorije zajedno obuhvaćaju 60 % sudionika što sugerira da je većina učitelja u uzorku iskusna i da su dugogodišnji radnici u obrazovanju.

S druge strane, učitelji s radnim stažem manjim od 10 godina čine 40 % ispitanika, s tim da osam učitelja (17,78 %) ima između jedne i pet godina radnoga staža, a šest učitelja (13,33 %) ima između šest i deset godina radnoga staža. Ta struktura ukazuje na to da, iako postoji značajan broj iskusnih učitelja, mlađi su učitelji također prisutni u sustavu što može donijeti svježije perspektive i inovativne pristupe u medijskome obrazovanju.

Prosječan radni staž učitelja razredne nastave u tom uzorku iznosi približno 12,4 godine. Ta analiza ukazuje na to da većina učitelja razredne nastave u gradu Zadru ima značajan radni staž, a njihov kolektivni doprinos medijskome obrazovanju može biti od presudne važnosti za razvoj kompetencija učenika. Uz prisustvo i mlađih učitelja postoji potencijal za dinamičnu i inovativnu integraciju medijskoga obrazovanja u nastavni plan i program.

Grafikon 3. Radni staž ispitanika

Izvor: obrada autora

Jedanaest (24,4 %) ispitanika podučava 1. razred dok 13 (28,9 %) ispitanika podučava 2. razred. Treći razred podučava 12 ispitanika (26,7 %), a četvrti razred njih devet (20 %). Ti podatci pokazuju da su svi razredi od 1. do 4. ravnomjerno zastupljeni među ispitanicima s nešto većim brojem učitelja u 2. i 3. razredu.

Rezultati analize odgovora na pitanje „Što podrazumijevate pod pojmom 'medijsko obrazovanje'?" pokazuju da se pojam medijskoga obrazovanja može shvatiti kroz nekoliko ključnih dimenzija koje se mogu kategorizirati na sljedeći način:

Prva i najčešća definicija medijskog obrazovanja odnosi se na prikupljanje informacija iz različitih izvora, pri čemu je zabilježeno šest odgovora koji naglašavaju važnost prikupljanja informacija iz medija kao što su internet, televizija, radio i novine. Ispitanici su naveli: „Prikupljanje informacija iz različitih izvora“, „Prikupljanje informacija s različitih izvora npr. interneta“ i „Stjecanje novih znanja putem različitih medija, pravilno korištenje informacija.“ Ovi odgovori ukazuju na prepoznavanje medijskog obrazovanja kao alata za stjecanje znanja i informacija.

Pet je ispitanika istaknulo važnost praktične uporabe i stvaranja medijskih sadržaja. Ovi odgovori uključuju aktivnosti vezane uz kreativno izražavanje kroz različite medije, a naglašavaju i stjecanje vještine kritičkog razmišljanja. To su odgovori poput: „Stvaranje medija u različitim oblicima, vrednovanje, analiza, kritičke vještine“ i „Korištenje video materijala, online materijala, društvenih mreža....“

Medijska pismenost i informacijske vještine prepoznate su od strane pet ispitanika kao ključne komponente medijskog obrazovanja. Ovi odgovori sugeriraju da je važno usvojiti znanja i vještine potrebne za sigurno i učinkovito korištenje različitih medija, s posebnim naglaskom na zaštitu pri korištenju interneta. Primjeri odgovora uključuju: „Usvajanje znanja i vještina u uporabi različitih medija za pronalaženje informacija korisnih za učenje“ i „Obrazovanje koje za cilj ima omogućiti medijsku pismenost i sposobnost pronalaska, usporedbe i analize podataka posredstvom medija.“

Tri se odgovora odnose na sposobnost prepoznavanja točnih informacija i borbu protiv dezinformacija kao pojmove koji definiraju medijsko obrazovanje. Ova dimenzija sugerira da ispitanici smatraju kritičko razmišljanje ključnim dijelom medijskog obrazovanja, a odgovori poput: „Medijsko obrazovanje podrazumijeva odgovorno korištenje medija, uči nas tome kako razlikovati točnu informaciju od dezinformacije i sl.“ i „Znanje o pozitivnim i negativnim stranama medija, na koji način funkcioniraju, znati čitati vijesti, prepoznati lažnu vijest itd.“ to potvrđuju.

Četiri ispitanika su se osvrnula na kulturu i povijest medija, ukazujući na potrebu za razumijevanjem raznih vrsta medija i njihovih učinaka na društvo. Ova dimenzija uključuje odgovore poput: „Opismenjenost iz područja raznih medija: filma, digitalnih alata, kazališta, pisanih medija i sl.“, „Upoznavanje i korištenje medija (tv, radio, digitalni mediji....).“ i „Obrazovanje o medijskoj kulturi.“

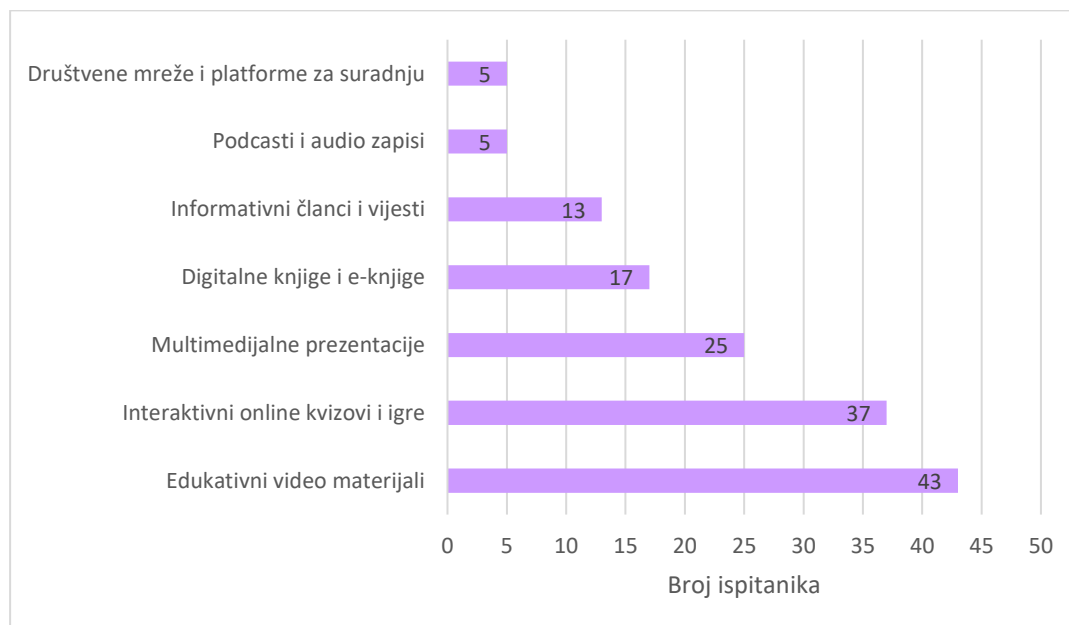
Drugim riječima, ispitanici medijsko obrazovanje definiraju kao multidimenzionalni koncept koji obuhvaća tehničko korištenje medijskih alata, razumijevanje medijske kulture, razvoj medijske i informacijske pismenosti, sigurnost i etiku u medijima te njihovu primjenu u obrazovanju. Ti odgovori naglašavaju složenost i važnost medijskoga obrazovanja u suvremenome društvu.

Na temelju podataka o vrstama medijskih sadržaja koje učitelji smatraju najrelevantnijima za integraciju u svoju nastavu, jasno se ističe nekoliko ključnih preferencija. Navedeno je prikazano na Grafikonu 4.

Edukativni videomaterijali najčešće su odabrani, o čemu se izjasnilo ukupno 43 ispitanika (95,6 %). Interaktivni *online* kvizovi i igre također su vrlo popularni s 37 učitelja (82,2 %) koji su ih naveli. Digitalne knjige i e-knjige navelo je 17 ispitanika (37,8 %). Multimedijalne prezentacije odabralo je 24 učitelja (53,3 %) dok je informativne članke i vijesti navelo njih 13 (28,9 %). *Podcaste* i audiozapise izabralo je pet ispitanika (11,1 %), a društvene mreže i platforme za suradnju njih pet (11,1 %).

Ti podatci ukazuju na to da učitelji prepoznaju raznolike medijske sadržaje kao važne alate za nastavu, s posebnim naglaskom na edukativne videomaterijale i interaktivne kvizove koji se ističu kao omiljeni izbori u obrazovnome procesu.

Grafikon 4. Vrste medijskih sadržaja koje ispitanici smatraju najrelevantnijima za integraciju u svoju nastavu.

Izvor: obrada autora

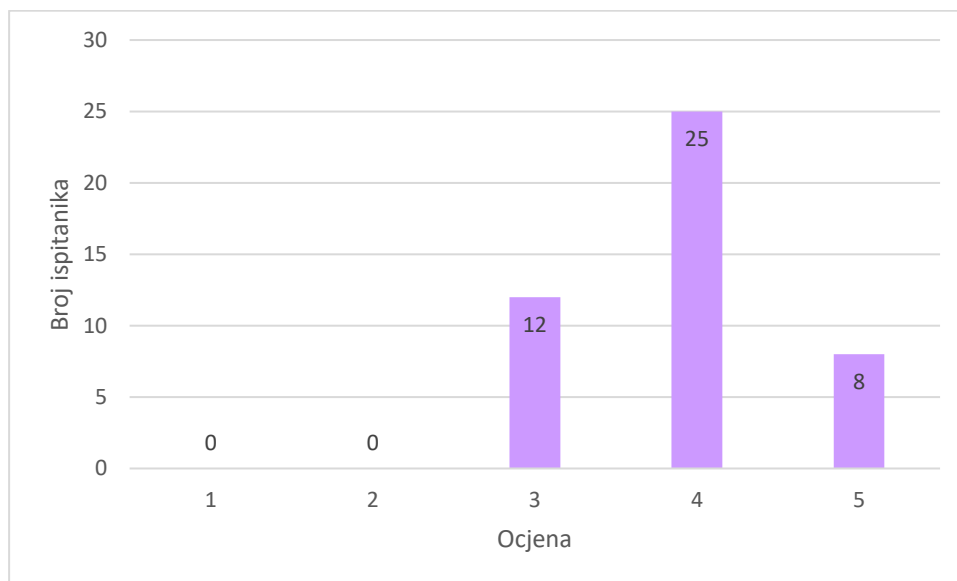
Rezultati analize razine iskustva ispitanika s tehnologijom u nastavi prikazana je na grafikonu 5. Od 45 ispitanika nitko nije ocijenio svoje iskustvo najnižom ocjenom 1 ili 2. Ocjenu 3 dodijelilo je 12 (26,7 %) ispitanika dok je 25 (55,6 %) ispitanika odabralo ocjenu 4. Svoje iskustvo ocjenom 5 ocijenilo je 8 (17,8 %) ispitanika.

Ti rezultati sugeriraju da većina ispitanika smatra da ima dobru razinu iskustva s tehnologijom u nastavi. Čak 73 % ispitanika ocijenilo je svoje iskustvo ocjenom 4 ili 5 što ukazuje na visoku razinu samopouzdanja u korištenju tehnoloških alata u obrazovnome procesu.

S druge strane, 27 % ispitanika, koji su odabrali ocjenu 3, može značiti da postoji prostor za poboljšanje i dodatnu podršku. Ti podatci naglašavaju važnost kontinuiranoga usavršavanja učitelja kako bi unaprijedili svoje tehnološke vještine i osigurali kvalitetniji nastavni proces.

Iako su rezultati pozitivni, važno je pridati pozornost potrebama onih učitelja koji se možda ne osjećaju potpuno kompetentno u korištenju tehnologije, kako bi se postigla još bolja integracija tehnoloških alata u nastavu.

Grafikon 5. Razina iskustva učitelja s tehnologijom u nastavi

Izvor: obrada autora

U analizi medijskih kompetencija učitelja prema sedam dimenzija rezultati pokazuju zanimljive obrasce u samoprocjenjivanju. Učitelji se najčešće ocjenjuju kao kompetentni u tehničkoj dimenziji, pri čemu 24 (53,3%) ispitanika daje ocjenu 4 i 12 ocjenu 5. 9 (20 %) ispitanika daje ocjenu 3.

S druge strane, otvorenost, koja uključuje spremnost na primanje i dijeljenje informacija, dobiva najniže ocjene gdje šest (13,3 %) učitelja odabire ocjenu 3, 19 (42,2 %) učitelja ocjenu 4, a 20 (44,4 %) ocjenu 5.

Što se tiče komunikacije, 21 (46,7 %) ispitanik daje si ocjenu 4, a 15 (33,3 %) ocjenu 5 dok osam (17,8 %) ispitanika odabire ocjenu 3 što sugerira da postoji prostor za poboljšanje u toj dimenziji.

U pogledu integriteta 19 (42,2 %) učitelja ocjenjuju se ocjenom 4, a devet (20 %) ocjenom 5 dok 16 (35,6 %) učitelja odabire ocjenu 3.

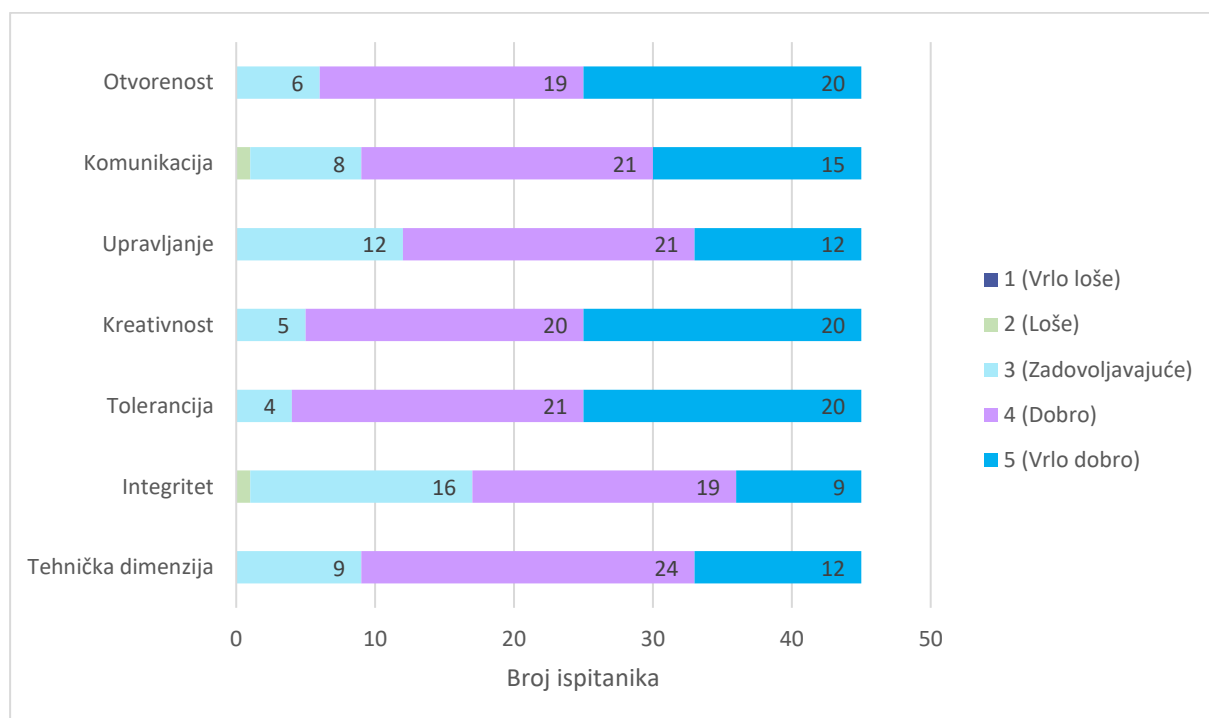
Dimenzija tolerancije također pokazuje dobru razinu kompetencije, pri čemu si 21 (46,7 %) učitelj daje ocjenu 4, a 20 (44,4 %) ocjenu 5. Samo 4 (8,9 %) učitelja odabire ocjenu 3.

Sličan obrazac pojavljuje se i kod kreativnosti gdje si 20 (44,4 %) učitelja daje ocjenu 4, i 20 (44,4 %) ocjenu 5. Međutim, pet (11,1 %) učitelja odabire ocjenu 3.

Na kraju, dimenziju upravljanja također bilježi 21(46,7 %) učitelj koji ju ocjenjuje ocjenom 4, uz 12 (26,7 %) učitelja koji si daju ocjenu 5, ali s 12 (26,7 %) učitelja koji se odlučuju za ocjenu 3.

Rezultati ukazuju na postojanje područja gdje bi edukacija mogla unaprijediti medijske kompetencije učitelja, posebno u dimenzijama kao što su otvorenost, komunikacija i kreativnost. Ocjene učitelja grafički su prikazane u grafikonu 6.

Grafikon 6. Procjena medijskih kompetencija učitelja prema različitim dimenzijama

Izvor: obrada autora

Na temelju prikupljenih odgovora učitelja može se uočiti raznolikost predmeta, međupredmetnih tema i izvannastavnih aktivnosti u kojima se provodi medijsko obrazovanje (grafikon 7.).

Priroda i društvo najčešće je spominjan predmet o čemu se izjašnjava 39 učitelja (86,6 %).

Hrvatski jezik i Sat razredne zajednice spomenuo je jednak broj učitelja, njih 35 (77,8 %).

Likovnu kulturu navelo je 26 učitelja (57,8 %).

Međupredmetne teme kao što su *Učiti kako učiti*, *Osobni i socijalni razvoj* te *Građanski odgoj i obrazovanje* spomenulo je 26 učitelja (57,8 %), ukazujući na integrativni pristup obrazovanju koji obuhvaća različite aspekte učenja i razvoja.

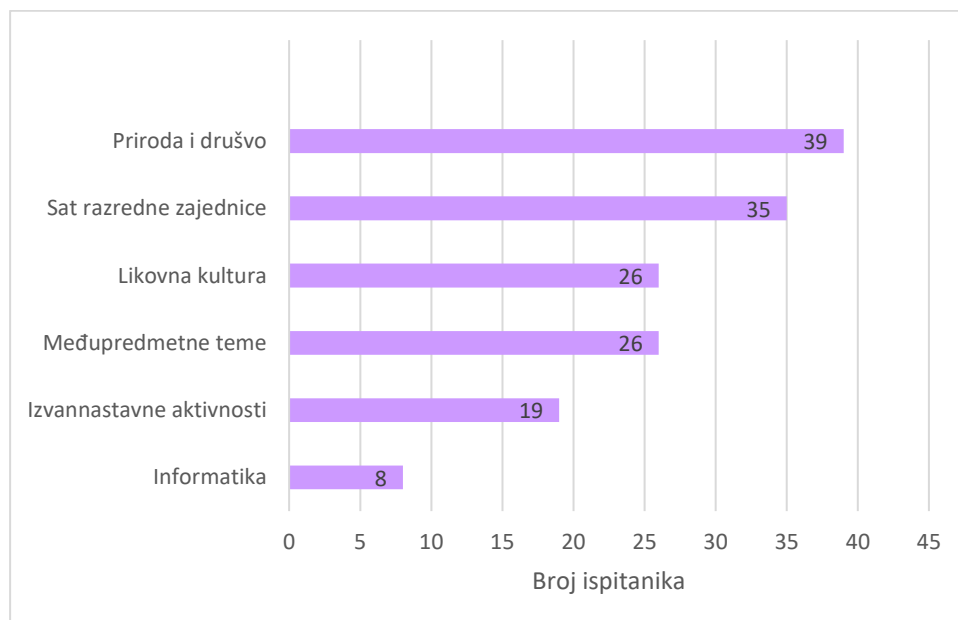
Predmet Priroda i društvo spominje 19 učitelja (42,2 %).

Izvannastavne aktivnosti poput školskih medijskih projekata i novinarske sekcije navelo je 19 učitelja (42,2 %) što pokazuje da se medijsko obrazovanje ne ograničava samo na redovnu nastavu, već se i aktivno promiče kroz dodatne aktivnosti.

Informatiku je spomenulo osam učitelja (17,8 %).

Ovi podatci sugeriraju da učitelji prepoznaju važnost medijskoga obrazovanja i integriraju ga u različite aspekte nastave. Razumijevanje i poticanje medijske pismenosti postaje sve važnije u današnjem društvu te je ključno da se nastava i izvannastavne aktivnosti i dalje razvijaju kako bi se ispunili obrazovni standardi i potrebe učenika.

Grafikon 7. Područja u kojima se provodi medijsko obrazovanje u školama.

Izvor: obrada autora

Na temelju prikupljenih podataka o metodama ocjenjivanja medijske pismenosti može se primijetiti sklonost učitelja prema određenim pristupima. Navedeno je vidljivo na grafikonu 8. Najčešće korištena metoda za ocjenjivanje medijske pismenosti su projekti (grupni ili individualni) koje je odabrao 31 učitelj (68,9 %). Ta metoda omogućava učenicima primjenu znanja i vještine u praktičnome radu, potičući kreativnost i timski rad.

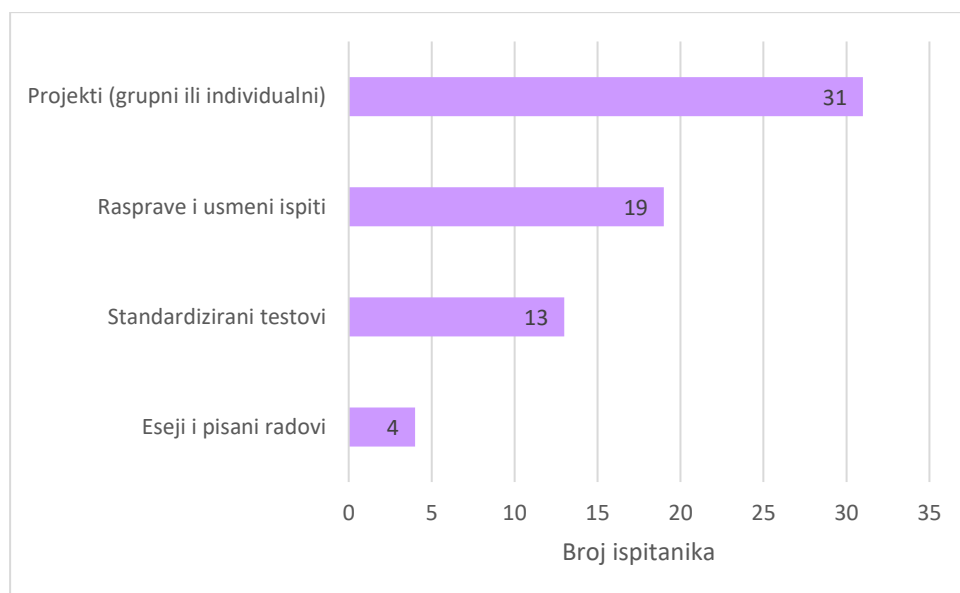
Rasprave i usmeni ispiti također su zastupljeni, s 19 učitelja (42,2 %) koji su ih istaknuli kao svoju metodu ocjenjivanja. Ta metoda potiče kritičko razmišljanje i omogućava učenicima aktivno sudjelovanje u procesu učenja.

Standardizirane testove navelo je 13 učitelja (28,9 %) što sugerira da se i ta metoda rabi za provjeru znanja, ali u manjoj mjeri od projekata i rasprava.

Eseje i pisane radove spomenula su četiri učitelja (8,9 %) što ukazuje na to da se ta metoda rabi kao dopunski oblik ocjenjivanja, no ne kao primarni oblik.

Može se zaključiti da učitelji preferiraju aktivne i praktične metode ocjenjivanja kao što su projekti i rasprave što može doprinijeti dubljem razumijevanju i razvoju medijske pismenosti učenika.

Grafikon 8. Metode koje učitelji najčešće rabe za ocjenjivanje medijske pismenosti učenika.

Izvor: obrada autora

Učitelje se pitalo da ocjene utjecaj medijskoga obrazovanja na određene aspekte razvoja učenika. Većina učitelja smatra da medijsko obrazovanje ima značajan utjecaj na kritičko razmišljanje. 17 (37,8 %) učitelja ocjenjuje utjecaj ocjenom 3, 18 (40 %) ocjenom 4, a sedam

(15,6 %) učitelja dodjeljuje mu ocjenu 5. Samo troje (6,7 %) učitelja smatra da je utjecaj slab (ocjena 2).

Kada je riječ o digitalnoj pismenosti, rezultati pokazuju visoki konsenzus o značajnom utjecaju medijskoga obrazovanja s čak 23 (51,1 %) učitelja koji daju ocjenu 4 i njih 18 (40 %) koji daju ocjenu 5. Nijedan učitelj ne ocijenjuje slabim utjecaj medijskoga obrazovanja što ukazuje na opće uvjerenje da ono snažno doprinosi razvoju digitalnih kompetencija. Samo četiri (8,9 %) učitelja odabire za ovaj aspekt ocjenu 3.

Utjecaj medijskoga obrazovanja na kreativnost percipira se nešto manje bitnim, s većinom ocjena u srednjem rasponu (20 učitelja dalo je ocjenu 3) dok ih 12 (26,7 %) daje ocjenu 4, a osam (17,8 %) ocjenu 5. To sugerira da postoji određeni prostor za poboljšanje u području poticanja kreativnosti kroz medijsko obrazovanje.

Slično je i s utjecajem na empatiju i odgovorno ponašanje gdje većina učitelja daje ocjenu 3 (19 ispitanika) ili 4 (14 ispitanika) dok ih pet (11,1 %) smatra da medijsko obrazovanje ima mali utjecaj na taj aspekt razvoja učenika (ocjena 2). Ti rezultati sugeriraju da je utjecaj medijskoga obrazovanja na razvoj socijalnih i emocionalnih vještina umjeren do značajan.

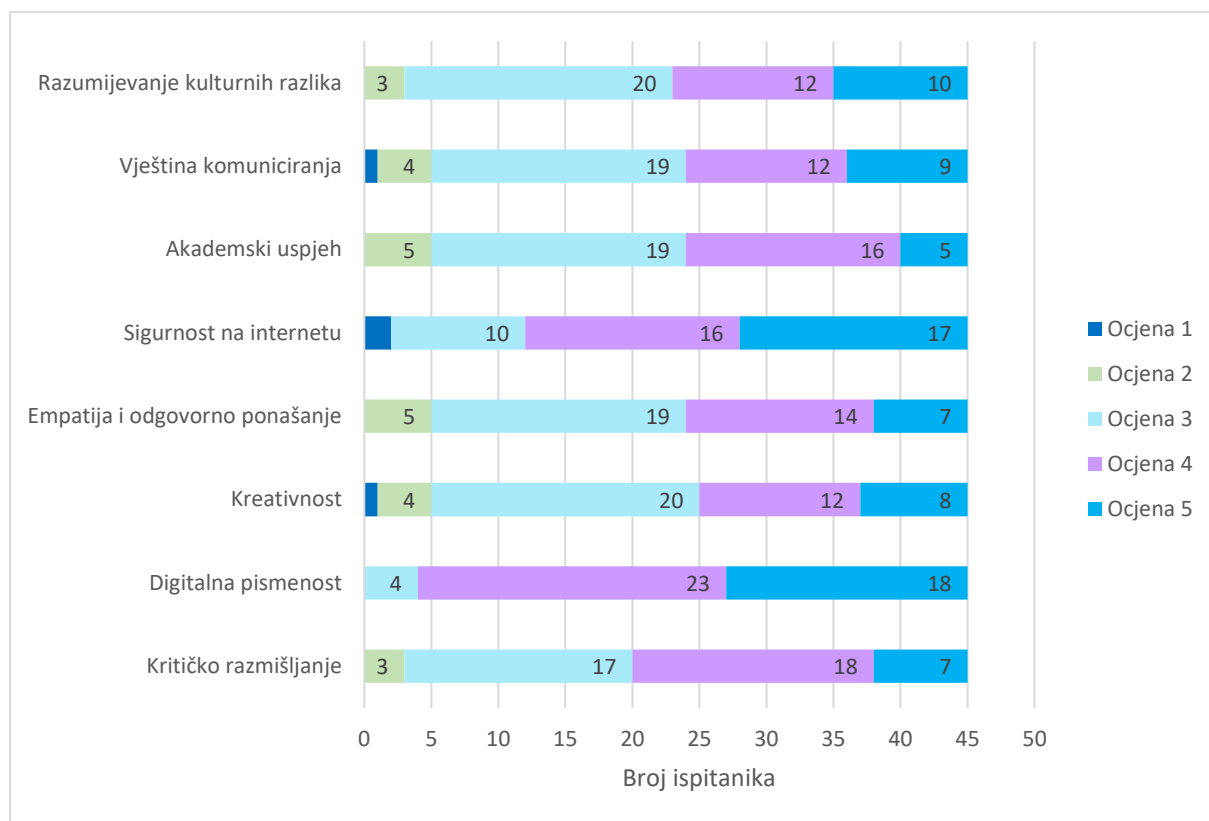
Što se tiče sigurnosti na internetu, rezultati su pozitivni, s velikim brojem učitelja koji daju visoke ocjene (16 za ocjenu 4 i 17 za ocjenu 5). Samo dva (4,4 %) učitelja smatra da medijsko obrazovanje ima mali utjecaj (ocjena 2) na taj aspekt što ukazuje na opću percepciju da medijsko obrazovanje učinkovito doprinosi sigurnosti učenika u *online* okruženju.

Učitelji su pozitivni kada je riječ o utjecaju medijskoga obrazovanja na akademski uspjeh učenika, s većinom ocjena 3 (19 ispitanika) ili 4 (16 ispitanika). Pet (11,1 %) učitelja smatra da ima vrlo veliki utjecaj dok njih pet ocjenjuje utjecaj kao slab. Ti rezultati pokazuju da se akademski uspjeh ne percipira kao glavni ishod medijskoga obrazovanja iako je utjecaj prisutan.

U pogledu vještina komuniciranja učitelji većinom smatraju da medijsko obrazovanje ima srednji do visok utjecaj, s 19 (42,2 %) ispitanika koji su dali ocjenu 3 i 12 ocjenu 4. Devet učitelja (20 %) smatra da je utjecaj vrlo velik dok je manji broj (11,1 %) dao niske ocjene (1 ili 2).

Napokon, utjecaj medijskoga obrazovanja na razumijevanje kulturnih razlika i izgradnju identiteta također je percipiran pozitivno, s većinom učitelja koji daju ocjenu 3 (20 ispitanika) ili 4 (12 ispitanika). Deset učitelja (22,2 %) smatra da ima vrlo veliki utjecaj (ocjena 5) dok ih samo troje (6,7 %) smatra da je utjecaj slab (ocjena 2).

Rezultati upućuju na to da učitelji generalno percipiraju medijsko obrazovanje kao korisno za razvoj različitih aspekata vještina i kompetencija učenika, pri čemu su posebno istaknuti utjecaj na digitalnu pismenost i sigurnost na internetu. Navedeno je grafički prikazano na grafikonu 9. Grafikon 9. Utjecaj medijskog obrazovanja na aspekte razvoja učenika prema mišljenju ispitanika

Izvor: obrada autora

Ispitanici su se suočili s različitim preprekama pri integraciji medijskoga obrazovanja u svoju nastavu. Analiza podataka pokazuje (grafikon 10.) da je najčešći problem nedostatak vremena koji navodi 31 ispitanik. Rezultat ukazuje na to da učitelji često nemaju dovoljno vremena za planiranje i implementaciju aktivnosti vezanih uz medijsko obrazovanje unutar postojećih kurikuluma.

Nedostatak resursa i materijala navodi je 27 (60 %) ispitanika. Taj čimbenik može značajno otežati realizaciju obrazovnih sadržaja i aktivnosti.

Osim toga, 16 (35,6 %) ispitanika ističe nedovoljnu stručnu osposobljenost kao jedan od izazova što sugerira potrebu za dodatnim edukacijama i usavršavanjima učitelja da bi se osjećali sigurnije u integraciji medijskoga obrazovanja u nastavu.

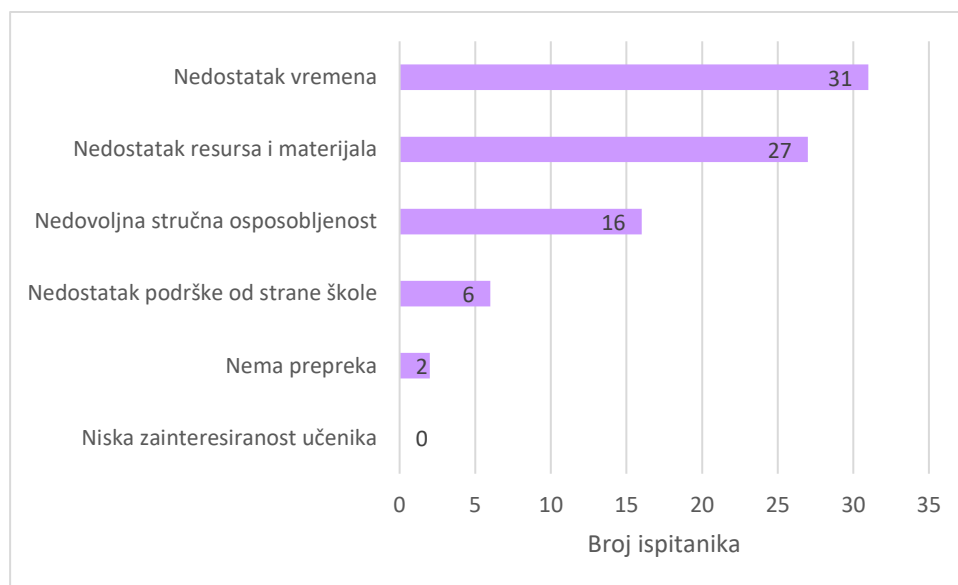
Ukupno šest (13,3 %) ispitanika kao prepreku navodi nedostatak podrške škole što može ukazivati na potrebu za jačanjem institucionalne podrške učiteljima u njihovim naporima.

Dva (4,4 %) ispitanika tvrde da ne susreću prepreke.

Pozitivan je podatak da *niska zainteresiranost učenika* nije zabilježena ni kod jednoga ispitanika što sugerira da učitelji uspijevaju privući pozornost i zanimanje svojih učenika za medijsko obrazovanje.

Podatci ukazuju na potrebu za višedimenzionalnim pristupom rješavanju prepreka koje učitelji doživljavaju u integraciji medijskoga obrazovanja kako bi se stvorilo poticajnije okruženje za učenje i razvoj.

Grafikon 10. Najčešće prepreke pri integraciji medijskoga obrazovanja u nastavu

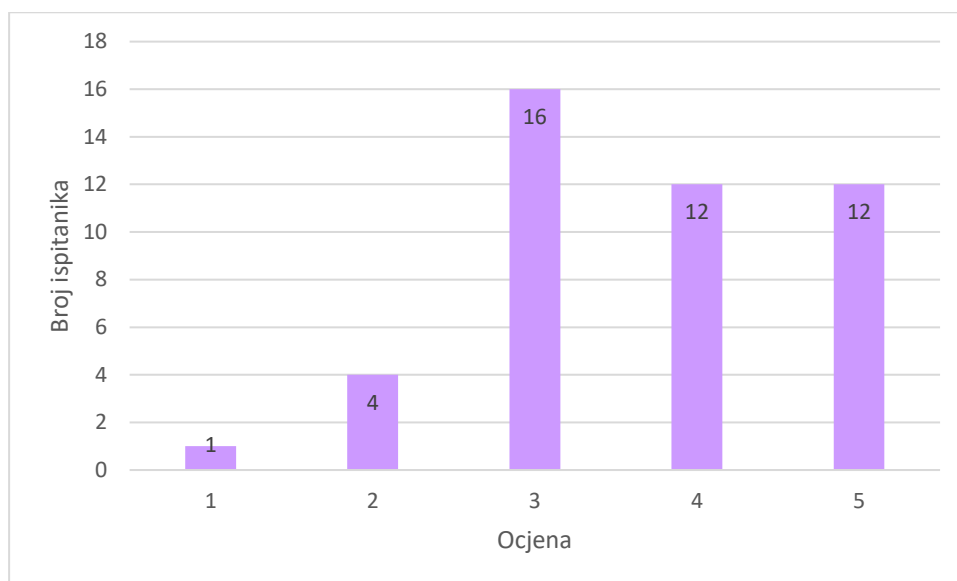

Izvor: obrada autora

Rezultati pokazuju (grafikon 11.) da su stavovi učitelja o podršci pedagoške službe i ravnatelja u integraciji medijskoga obrazovanja u nastavni program uglavnom pozitivni. Ocjenu 3 daje 16 učitelja, što iznosi 35.6%, što sugerira da postoji određena razina podrške, ali da ima prostora za poboljšanje. Visoke ocjene (4 i 5) daje 24 učitelja, što čini 53.3% ispitanika, što ukazuje na to da su mnogi učitelji zadovoljni pruženom podrškom. S druge strane, 5 učitelja daje niske ocjene (1 ili 2), što predstavlja 11.1% ispitanika, što može ukazivati na nezadovoljstvo ili na potrebu za većom angažiranošću pedagoške službe i ravnatelja u tome području.

Ukupno, 89% učitelja (oni koji su dali ocjene 3, 4 i 5) percipira određenu razinu podrške, pri čemu više od polovice njih daje visoke ocjene (4 i 5). Rezultati upućuju na to da, iako postoji podrška, još uvijek ima prostora za unapređenje kako bi se osigurala kvalitetna integracija medijskoga obrazovanja u svim aspektima nastave.

Grafikon 11. Procjena podrške pedagoške službe i ravnatelja u integraciji medijskoga obrazovanja

Izvor: obrada autora

Ispitanici su ocijenili različite aspekte dostupnosti i kvalitete obrazovnih materijala i resursa za medijsko obrazovanje, pri čemu je većina odgovora bila u rasponu od 3 do 4. U analizi dostupnosti digitalnih alata 22 učitelja (48,9 %) stanje ocjenjuje ocjenom 3, a 13 učitelja (28,9 %) ocjenom 4. Samo jedan ispitanik (2,2 %) daje ocjenu 2 dok nitko ne odabire ocjenu 1. Devet ispitanika odabire ocjenu 5. Ovi rezultati ukazuju na to da učitelji većinom smatraju da su digitalni alati zadovoljavajuće dostupni.

Što se tiče kvalitete priručnika za medijsko obrazovanje, 21 učitelj (46,7 %) daje ocjenu 3, a 11 učitelja (24,4 %) ocjenu 4. Ocjena 1 zabilježena je kod jednoga ispitanika (2,2 %) dok pet učitelja (11,1 %) ocjenjuje kvalitetu ocjenom 2. Sedam ispitanika daje kvaliteti priručnika ocjenu 5. Analiza sugerira da, iako većina učitelja smatra da su priručnici kvalitetni, postoji mogućnost poboljšanja kako bi se povećala njihova učinkovitost.

Ukupno 21 ispitanik ocjenjuje dostupnost *online* platformi ocjenom 4 (46,7 %), a 11 ispitanika ocjenom 5 (24,4 %) što pokazuje visoku razinu zadovoljstva među učiteljima. 12 (26,7%) ispitanika daje ocjenu 3, samo jedan ispitanik ocjenu 2, a nitko ocjenu 1.

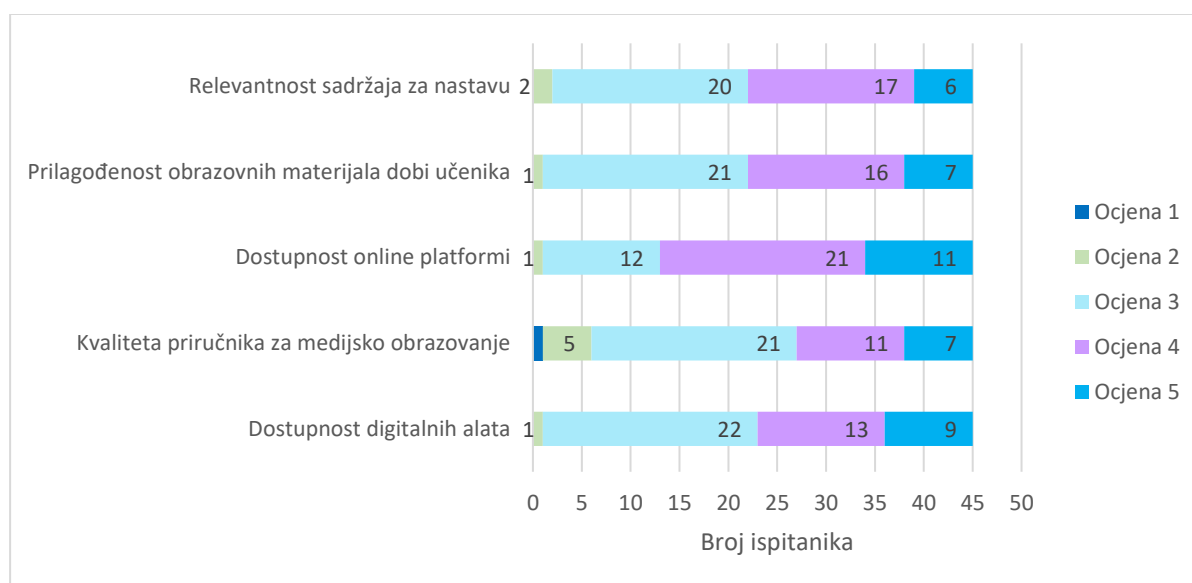
Prilagođenost obrazovnih materijala dobi učenika 21 učitelj (46,7 %) ocjenjuje ocjenom 3, a 16 učitelja (35,6 %) ocjenom 4. Ocjena 1 nije zabilježena, ali jedan ispitanik (2,2 %) daje ocjenu 2 što može značiti da učitelji smatraju kako su materijali većinom primjereni za dob učenika.

Na kraju, relevantnost sadržaja za nastavu 20 je ispitanika ocjenjuje ocjenom 3 (44,4 %), a 17 ocjenom 4 (37,8 %). Dva ispitanika (4,4 %) ocjenjuju relevantnost ocjenom 2 dok nitko nije dao ocjenu 1. Šest ispitanika (13,3%) smatra da sadržaj zaslužuje ocjenu 5. Rezultati sugeriraju

da sadržaji za nastavu većinom odgovaraju potrebama učitelja, ali ujedno pokazuju da postoji prostor za daljnje poboljšanje.

Zaključno, većina ispitanika zadovoljna je dostupnošću i kvalitetom obrazovnih materijala i resursa za medijsko obrazovanje, no postoji potreba za daljnjim unapređenjem kako bi se povećala razina zadovoljstva i učinkovitosti tih materijala u nastavi. Raspon ocjena može se vidjeti na grafikonu 12.

Grafikon 12. Ocjene dostupnosti i kvalitete obrazovnih materijala i resursa za medijsko obrazovanje

Izvor: obrada autora

Rezultati pokazuju da je 66,7 % ispitanika (30 učitelja) pohađalo neku vrstu obuke ili edukacije vezanu za medijsku pismenost dok 33,3 % (15 učitelja) nije imalo takvo iskustvo. Taj podatak sugerira da se medijskoj pismenosti pridaje određena važnost u profesionalnome razvoju učitelja, ali istovremeno postoji značajan udio koji nije sudjelovao u edukaciji u tome području.

Može se zaključiti da postoji potreba za dodatnim ulaganjima u stručnu podršku i programe obuke kako bi se svi učitelji osposobili za kvalitetno provođenje medijskoga obrazovanja u nastavi. Učitelji koji su prošli edukaciju vjerojatno će se osjećati sigurnije i kompetentnije u integraciji medijskoga obrazovanja dok oni bez obuke mogu imati poteškoća s primjenom adekvatnih metoda i pristupa.

Prema rezultatima, od 34 ispitanika koji su odgovorili na pitanje, 2,9 % njih ocjenjuje pomoć obuke ocjenom 1, ocjenom 2 njih 8,8 %, 29,4 % ocjenom 3, 47,1 % ocjenom 4 i 11,8 % ocjenom

5. Ovdje treba naglasiti da je samo 30 (66,7 %) ispitanika izjavilo da su pohađali neku vrstu obuke ili edukacije, a 34 (75,6 %) je odgovora na ovo pitanje o tome koliko im je ta obuka ili edukacija pomogla u svakodnevnom radu. Dakle, 4 (8,9 %) ispitanika koji nisu pohađali obuku ili edukaciju odgovorilo je greškom na ovo pitanje, ili su pogriješno odabrali odgovor na prethodno pitanje.

Analiza odgovora ispitanika o potrebnoj podršci u medijskom obrazovanju ukazuje na specifične zahtjeve i preporuke koje se odnose na tehničke resurse, edukaciju i razmjenu materijala.

1. Tehnički resursi

U ovoj kategoriji, devet ispitanika naglasilo je potrebu za poboljšanjem tehničke opremljenosti škola. Primjeri odgovora uključuju: „Ispravni tableti i stabilna internet veza za učenike”, „Nabava brzih računala.”, „Opremanje škola i bolja tehnička podrška” i „Prvenstveno trebamo bolje tehničke uvjete, a zatim bi edukacije bile korisnije.”

2. Edukacija i podrška

Šest ispitanika ukazalo je na važnost dodatne edukacije. Primjeri odgovora uključuju: „Svaka dodatna edukacija je dobra” i „Edukacije unutar škole.” Također, pet ispitanika spominje specifične oblike podrške kao što su seminari i edukacije u malim grupama. Primjeri odgovora uključuju: „Seminari,” „Edukacije u malim grupama na razini škole,” i „Više okupljanja stručnih osoba.” Ovo ukazuje na preferenciju učitelja za interaktivne i fokusirane oblike edukacije, koji mogu potaknuti aktivno sudjelovanje i razmjenu ideja.

3. Razmjena materijala i iskustava

Šest ispitanika ukazalo je na važnost platformi i resursa za razmjenu iskustava i ideja. Odgovori kao što su: „Radionice ili platforme za razmjenu iskustva i ideja” i „Veća razmjena medijskih materijala unutar obrazovnog sustava” pokazuju da učitelji traže načine za povezivanje i suradnju kako bi unaprijedili svoje metode podučavanja. Pored toga, četiri ispitanika naglasila su potrebu za pristupom modernim nastavnim materijalima. Odgovori uključuju: „Praktični primjeri” i „Pristup suvremenim nastavnim materijalima i konkretni savjeti.” Ovi komentari

sugeriraju da učitelji traže resurse koji su relevantni i primjenjivi u njihovom svakodnevnom radu.

4. Ostali odgovori

Tijekom analize zabilježeno je da je 13 ispitanika ostavilo neodređene odgovore, navodeći samo znak „/” bez konkretnih prijedloga. Ova činjenica ukazuje na potencijalnu nesigurnost ili nedostatak informacija o potrebnoj podršci.

Analiza odgovora ispitanika na pitanje o stupnju medijske pismenosti učenika prema različitim aspektima otkriva varijacije u percepciji učitelja.

Prema odgovorima, 1 ispitanik (2,2 %) ocjenjuje kritičko razmišljanje učenika ocjenom 1, dok 9 ispitanika (20,0 %) dodjeljuje ocjenu 2. Najveći broj ispitanika, 28 (62,2 %), smatra da učenici imaju ocjenu 3. Ocjenu 4 daje 6 ispitanika (13,3%), dok samo 1 ispitanik (2,2%) ocjenjuje kritičko razmišljanje ocjenom 5. Ove ocjene ukazuju na to da učitelji vide kritičko razmišljanje učenika kao prosječno ili nešto ispod prosjeka.

Kada je riječ o sigurnom korištenju interneta, 3 ispitanika (6,7 %) ocjenjuju učenike ocjenom 1, dok 13 ispitanika (28,9 %) daje ocjenu 2. 19 ispitanika (42,2 %) smatra da učenici imaju ocjenu 3, a 8 ispitanika (17,8 %) ocjenu 4. Samo 2 ispitanika (4,4 %) dodjeljuju ocjenu 5. Ove brojke sugeriraju da je percepcija sigurnog korištenja interneta među učenicima nešto lošija u usporedbi s kritičkim razmišljanjem.

U pogledu razumijevanja medijskih poruka, 2 ispitanika (4,4 %) ocjenjuju ovu vještinu ocjenom 1, dok 9 ispitanika (20 %) dodjeljuje ocjenu 2. 26 ispitanika (57,8 %) smatra da učenici imaju ocjenu 3, 7 ispitanika (15,6 %) ocjenjuje ocjenom 4, a 1 ispitanik (2,2 %) s ocjenom 5. Ovi rezultati pokazuju da najveći broj učitelja ocjenjuje razumijevanje medijskih poruka kao prosječno.

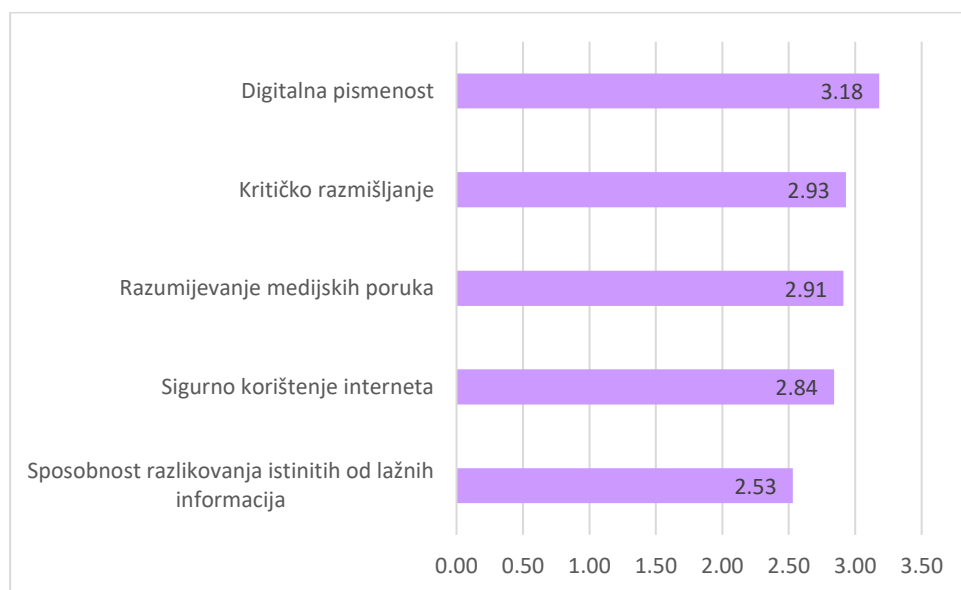
Za digitalnu pismenost, 1 ispitanik (2,2 %) ocjenjuje učenike ocjenom 1, dok 7 ispitanika (15,6 %) daje ocjenu 2. 23 ispitanika (51,1 %) smatra da učenici imaju ocjenu 3, 11 ispitanika (24,4 %) ocjenjuje ocjenom 4, a 3 ispitanika (6,7 %) ocjenom 5. Ova distribucija ocjena ukazuje na to da su učitelji skloni pozitivnijoj ocjeni digitalne pismenosti u usporedbi s prethodnim aspektima.

Na kraju, kada je u pitanju sposobnost razlikovanja istinitih od lažnih informacija, 6 ispitanika (13,3 %) ocjenjuje učenike s ocjenom 1, a 16 ispitanika (35,6 %) dodjeljuje ocjenu 2. 17 ispitanika (37,8 %) smatra da učenici imaju ocjenu 3, 5 ispitanika (11,1 %) ocjenjuje s ocjenom 4, a 1 ispitanik (2,2 %) s ocjenom 5. Ove ocjene sugeriraju značajne poteškoće učenika u prepoznavanju lažnih informacija.

Sveukupno, rezultati sugeriraju da većina učitelja vidi umjerenu razinu medijske pismenosti među svojim učenicima u svim aspektima. Međutim, postotak učitelja koji su zabrinuti zbog niskoga stupnja medijske pismenosti također je značajan što ukazuje na potrebu za daljnjim obrazovanjem i podrškom u razvoju tih vještina. Rezultati naglašavaju važnost dodatnih edukacija i resursa kako bi se unaprijedila medijska pismenost učenika i osnažila njihova sposobnost kritičkoga razmišljanja u suvremenome medijskom okruženju.

Prosječne ocjene za različite aspekte medijske pismenosti učenika prikazane su na grafikonu 13.

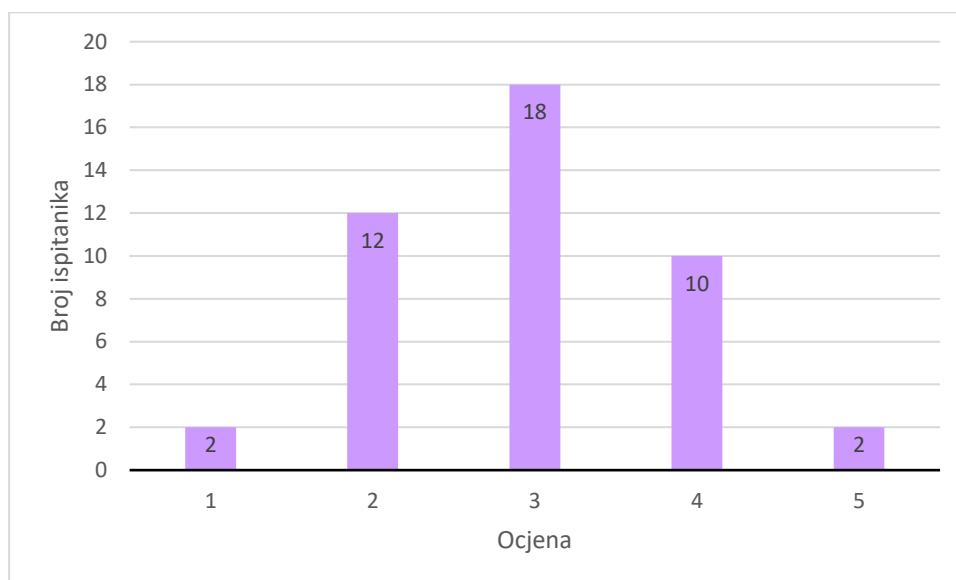
Grafikon 13. Prosječne ocjene za različite aspekte medijske pismenosti učenika

Izvor: obrada autora

Od učitelja se tražilo da ocijene sposobnost svojih učenika za kritičku analizu medijskih sadržaja. Rezultati su pokazali da su ocjene većinom umjerene do visoke. 2 (4,4 %) učitelja ocijenjuje učenike ocjenom 1 dok ih 12 (26,7 %) ocijenjuje ocjenom 2. Ocjenu 3 daje 18 (40 %) ispitanika dok 10 (22,2 %) ispitanika ocijenjuje učenike ocjenom 4, a 2 (4,4 %) ocjenom 5. Iz visokih ocjena može se vidjeti da učitelji prepoznaju potencijal svojih učenika u kritičkome razmišljanju, ali niže ocjene ukazuju na potrebu za dodatnom podrškom i razvojem toga aspekta medijskoga obrazovanja. Rezultati su prikazani na grafikonu 14.

Grafikon 14. Sposobnost učenika za kritičku analizu medijskih sadržaja.

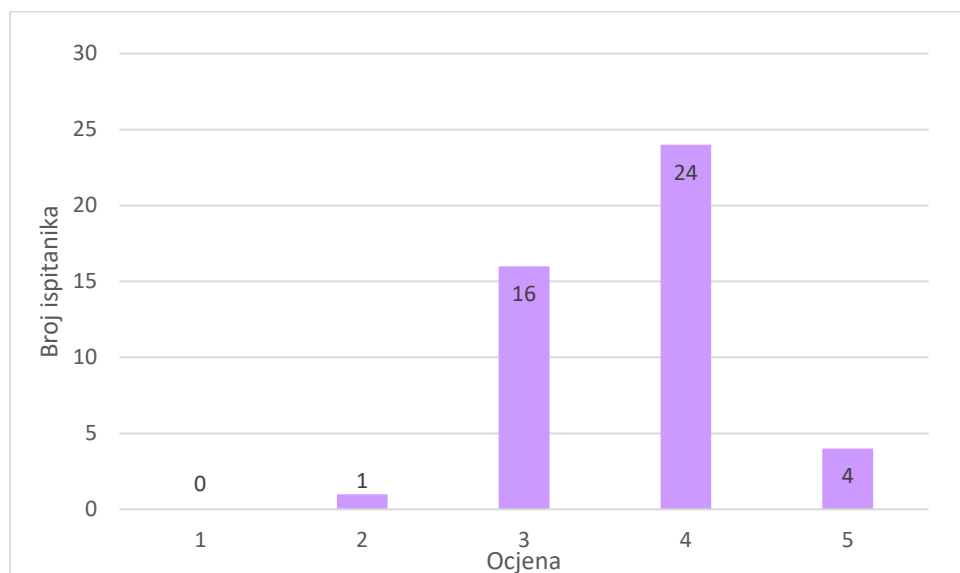
Izvor: obrada autora

Ispitano je zadovoljstvo učitelja razinom zanimanja koju njihovi učenici pokazuju prema temama medijske pismenosti. Rezultati su pokazali da učitelji u prosjeku ocjenjuju zanimanje svojih učenika kao umjeren do visok s prosječnom ocjenom od 3,7.

Analizirajući pojedinačne ocjene, nitko nije dao ocjenu 1 dok je 2,2 % ispitanika ocijenilo razinu interesa ocjenom 2. Najveći broj ispitanika (35,6 %) dalo je ocjenu 3. Visoke ocjene od 4 i 5 dodijelilo je 62,2 % ispitanika pri čemu je 8,9 % ocijenilo učenike ocjenom 5 što ukazuje na visoku razinu interesa za teme medijske pismenosti.

Rezultati sugeriraju da većina učitelja smatra da njihovi učenici pokazuju dobro zanimanje za medijsku pismenost. Ipak, postotak učitelja koji su dali niže ocjene ukazuje na to da postoji prostor za poboljšanje u angažmanu učenika. Fokusiranje na interaktivne metode i praktične primjere moglo bi dodatno potaknuti njihov interes i motivaciju. Ocjene učitelja prikazane su na grafikonu 15.

Grafikon 15. Ocjene zadovoljstva učitelja zanimanjem učenika za medijsku pismenost

Izvor: obrada autora

Učitelje se pitalo koje ključne teme medijskoga obrazovanja trenutačno obrađuju u svojoj nastavi. Rezultati (grafikon 16.) pokazuju da je sigurnost i zaštita na internetu najzastupljenija tema s 41 ispitanikom (91,1 %) koji je izabrao tu opciju. Tema uključuje aspekte kao što su sigurnost na internetu, zaštita privatnosti, odgovorno korištenje društvenih mreža te prepoznavanje i zaštitu od *online* prijetnji što ukazuje na značaj koji učitelji pridaju zaštiti učenika u digitalnome okruženju.

Kritička medijska pismenost, koja obuhvaća prepoznavanje lažnih vijesti i dezinformacija, stekla je manje zastupljenosti s 19 ispitanika (42,2 %) koji su naveli tu temu. Rezultat može ukazivati na potrebu za daljnjim razvojem sadržaja i resursa koji bi pomogli učiteljima u integraciji kritičke analize medijskih sadržaja u nastavu.

Vrste medija i njihova uporaba također su značajno zastupljene s 32 ispitanika (71,1 %) koji su odabrali tu temu. Tema omogućava učenicima razumjeti različite formate medija i njihovu primjenu u svakodnevnome životu što je ključno za njihovo medijsko obrazovanje.

Ponašanje i komunikacija također su važne teme s 37 ispitanika (82,2 %) koji su ih uključili u svoju nastavu. Tema pokriva pravila pristojnoga ponašanja u virtualnoj komunikaciji što je važno za stvaranje sigurnoga okruženja za učenike.

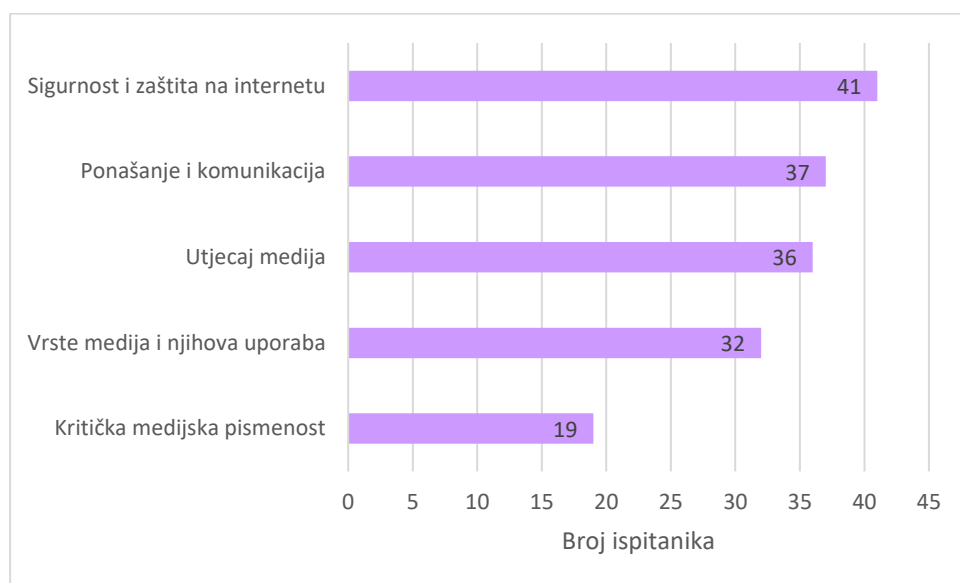
Utjecaj medija, koji se odnosi na utjecaj reklama i medijskih sadržaja na stavove i ponašanje, odabralo je 36 ispitanika (80 %). Učitelji prepoznaju važnost razumijevanja utjecaja koji mediji imaju na društvo i pojedince.

Zanimljivo je da je 12 ispitanika odabralo sve ponuđene teme iz čega se može zaključiti da mnogi učitelji smatraju da su sve te komponente važne za medijsko obrazovanje.

Međutim, najmanje je zastupljena tema o kritičkoj medijskoj pismenosti što može ukazivati na nedostatak resursa ili podrške u integraciji takvih sadržaja u nastavu. Rezultat naglašava potrebu za dodatnim istraživanjem i razvojem metoda koje će učiteljima omogućiti da učinkovitije uključe tu važnu temu u svoj obrazovni program.

U zaključku, rezultati pokazuju da učitelji već podučavaju važne aspekte medijskoga obrazovanja s posebnim naglaskom na sigurnost na internetu i pravilno ponašanje u komunikaciji. Ipak, potrebno je uložiti više truda u kritičku medijsku pismenost da bi se osiguralo da učenici budu bolje opremljeni za snalaženje u kompleksnom medijskom prostoru.

Grafikon 16. Teme medijske pismenosti koje se obrađuju u razrednoj nastavi

Izvor: obrada autora

Ispitivanje stavova učitelja o postojećim praksama medijskoga obrazovanja u osnovnim školama grada Zadra pokazalo je sljedeće rezultate:

Ukupno 24 ispitanika (53,3 %) ocijenilo je kvalitetu nastavnoga sadržaja zadovoljavajućom ocjenom 3, dok 13 učitelja (28,9 %) ocjenjuje kvalitetu ocjenom 4. Tri učitelja (6,7 %) smatraju sadržaj vrlo dobrim, a njih pet (11,1 %) ocjenjuje ga lošim (ocjena 2). Dakle, većina učitelja smatra da je kvaliteta sadržaja zadovoljavajuća, ali i da su potrebna poboljšanja.

Što se tiče prilagođenosti sadržaja potrebama učenika, 20 ispitanika (44,4 %) ocjenjuje prilagođenost zadovoljavajućom (ocjena 3) dok je 13 (28,9 %) dalo ocjenu 4. Pet učitelja (11,1 %) smatra da je sadržaj vrlo dobar, a sedam (15,6 %) ocjenjuje ga lošim. To sugerira da postoji prostor za unapređenje aspekta medijskog obrazovanja.

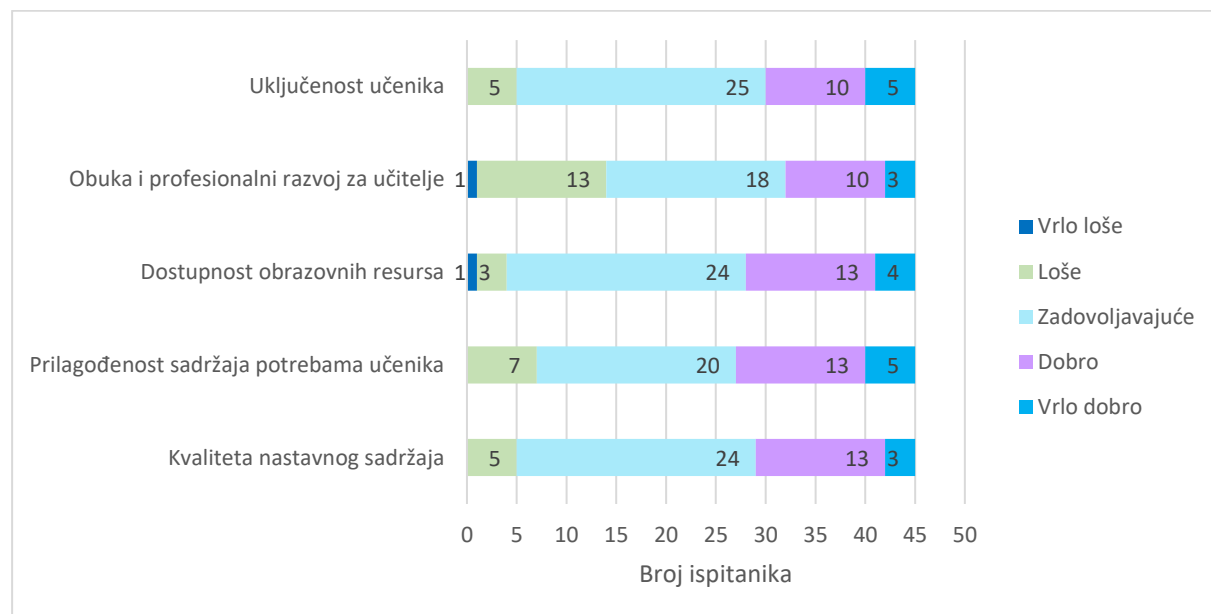
Ukupno 24 ispitanika (53,3 %) ocjenjuje dostupnost obrazovnih resursa zadovoljavajućom dok ju 13 (28,9 %) ocjenjuje ocjenom 4. Četiri učitelja (8,9 %) smatra resurse vrlo dobrima dok su tri (6,7 %) dala ocjenu 2, a jedan (2,2 %) ocjenu 1. Zaključno, većina učitelja smatra da su resursi dostupni, no potrebna su dodatna poboljšanja.

U pogledu obuke i profesionalnoga razvoja za učitelje 18 ispitanika (40 %) ocjenjuje obuku zadovoljavajućom dok je 10 (22,2 %) dalo ocjenu 4. Tri učitelja (6,7 %) smatra obuku vrlo dobrom dok je 13 (28,9 %) ocjenjuje ocjenom 2. Rezultati ukazuju na nezadovoljstvo u pogledu podrške i obuke što može utjecati na kvalitetu obrazovanja.

Na kraju, ukupno 25 ispitanika (55,6 %) ocjenjuje uključenost učenika u medijske teme zadovoljavajućom dok 10 učitelja (22,2 %) daje ocjenu 4. Pet učitelja (11,1 %) smatra da je uključenost vrlo dobra dok ju nitko nije ocijenio vrlo loše.

Podatci sugeriraju da učitelji smatraju da su učenici uglavnom uključeni u nastavu, ali i ovdje postoji prostor za povećanje angažmana. Učitelji ocjenjuju prakse medijskoga obrazovanja kao zadovoljavajuće, no ističu potrebu za poboljšanjima, osobito u područjima obuke i profesionalnoga razvoja. Rezultati su prikazani na grafikonu 17.

Grafikon 17. Ocjene postojećih praksi učitelja medijskoga obrazovanja u osnovnim školama grada Zadra

Izvor: obrada autora

Na kraju anketnoga upitnika ispitanici su iznijeli nekoliko prijedloga za poboljšanje medijskoga obrazovanja u razrednoj nastavi. Većina učitelja ističe potrebu za većim fokusom na razvijanje kritičkoga mišljenja kroz analizu medijskih sadržaja. Jedan od učitelja naglasio je važnost „davanja konkretnih, jednostavnih primjera koje možemo rabiti u nastavi, za koje ne treba

previše vremena dok se pripreme”. Osim toga, učitelji su ukazali na potrebu za osiguravanjem pristupa internetu u školama što je istaknuto kao ključno za implementaciju medijskih sadržaja u nastavu. U tome kontekstu jedan učitelj je dodao: „U školi bi uvijek trebalo biti interneta, što nije u mom slučaju”. Mnogi su istaknuli potrebu za „boljim tehničkim uvjetima pojedinih škola” uz prijedlog „jednakog pristupa svima i opremljenosti škole”. Jedan od prijedloga uključivao je „uvođenje obveznih pametnih ploča i tableta za svaku učionicu” kao način modernizacije nastave. Učitelji su naglasili važnost „adekvatne opreme škola” i „obogaćivanja nastavnih materijala” te osiguravanja priručnika koji se specifično bave medijskom kulturom. Osim tehnoloških aspekata, postoji i naglasak na edukaciji mladih učitelja. Jedna učiteljica izrazila je stav da „mladi učitelji trebaju naučiti održati nastavu bez upotrebe medija”, naglašavajući važnost kreativnosti i umijeća poučavanja. Predložila je „konkretne savjete na konkretnim predavanjima”, osobito za starije učitelje koji se možda ne snalaze lako s novim tehnologijama.

Jedan učitelj predložio je „uvođenje novoga izbornog predmeta” naziva Medijsko obrazovanje kako bi se potaknuo razvoj medijske pismenosti. U skladu s tim učitelji su također sugerirali „redovito korištenje medijskoga sadržaja i obuku učitelja za pretraživanje i evaluaciju informacija”.

Sve u svemu, ispitanici su dali niz prijedloga usmjerenih na unapređenje medijskoga obrazovanja, od konkretnih edukacija i pristupa tehnologiji do veće predanosti razvijanju kritičkoga mišljenja među učenicima.

6. ZAKLJUČAK

Medijska pismenost obuhvaća vještine i znanja potrebna za analizu, kritičko promišljanje i učinkovito korištenje medijskih sadržaja. U današnjem digitalnome okruženju, gdje je pristup informacijama neograničen, medijska pismenost postaje ključna vještina. Učitelji imaju važnu ulogu u poticanju razvoja medijske pismenosti, osposobljavajući učenike da postanu aktivni sudionici medijskoga okruženja umjesto pasivnih konzumenata.

Povijesni kontekst medijske pismenosti pokazuje njezin razvoj od retorike 5. stoljeća pr. Kr., preko integracije u obrazovni sustav tijekom 20. stoljeća, do naglaska na digitalnim kompetencijama u 21. stoljeću. Učitelji ne samo da prenose informacije već postaju mentori koji pomažu učenicima u razvoju kritičkoga razmišljanja i analize medijskih poruka. Integracija medijske pismenosti u kurikulum omogućava učenicima stjecanje vještina potrebnih za odgovornu uporabu tehnologije i samostalno istraživanje.

Iako se prepoznaje važnost medijske pismenosti, analiza dosadašnjih istraživanja ukazuje na značajne izazove u implementaciji unutar školskoga sustava. Učitelji se suočavaju s problemima poput nedostatka resursa, neadekvatne obuke i nejasnih kurikularnih smjernica što dovodi do razlike između teorijskog znanja i praktične primjene. Medijsko obrazovanje ne samo da obogaćuje obrazovni process već predstavlja temelj za razvoj odgovornih građana koji su sposobni kritički ocjenjivati informacije i aktivno sudjelovati u društvu. Povećanje podrške, resursa i profesionalnoga razvoja za učitelje ključno je za unapređenje kvalitete obrazovanja u području medijske pismenosti. Razvoj kritičkoga mišljenja i medijskih kompetencija učenika neophodan je za njihovu uspješnu integraciju u kompleksno digitalno društvo.

Istraživanje je imalo četiri ključna cilja. Prvi cilj bio je ispitati stupanj zadovoljstva učitelja razredne nastave o učeničkoj usvojenosti znanja medijske pismenosti i njezinih sadržaja. Rezultati pokazuju da većina učitelja ocjenjuje razinu medijske pismenosti svojih učenika kao umjerenu (ocjena 3). Iako su učitelji izrazili zadovoljstvo nekim aspektima, poput kritičkoga razmišljanja i zanimanja učenika za teme medijske pismenosti, zabrinjavajući je postotak onih koji ističu nisku razinu kompetencija u određenim područjima što naglašava potrebu za dodatnim obrazovanjem i podrškom.

Drugi cilj bio je identificirati prepreke i izazove s kojima se učitelji suočavaju pri integraciji medijskoga obrazovanja u nastavu. Većina ispitanika navela je nedostatak vremena kao najveći izazov dok su mnogi ukazali na nedostatak resursa i materijala. Značajan dio učitelja prepoznaje nedovoljnu stručnu osposobljenost kao prepreku, sugerirajući potrebu za daljnjim edukacijama.

Manji broj ispitanika naveo je nedostatak podrške škole, a nijedan učitelj nije spomenuo nisku zainteresiranost učenika.

Treći cilj bio je ispitati samoprocjenu učitelja predmetne nastave o njihovim kompetencijama za medijsko obrazovanje. Većina smatra da imaju dobru razinu iskustva s tehnologijom, no pokazalo se da postoji prostor za poboljšanje. Dok su učitelji visoko ocijenili svoju tehničku kompetenciju, dimenzije poput otvorenosti, komunikacije i kreativnosti dobile su niže ocjene što ukazuje na potrebu za dodatnim usavršavanjima.

Četvrti cilj bio je ispitati percepciju učitelja o potrebi za dodatnom podrškom ili obukom vezanom uz medijsko obrazovanje. Rezultati pokazuju pozitivne stavove prema podršci pedagoške službe i ravnatelja, no manji broj učitelja ističe potrebu za većim angažmanom i poboljšanjima. Ispitanici su ocijenili dostupnost i kvalitetu obrazovnih materijala. Dok većina smatra da su digitalni alati zadovoljavajuće dostupni, postoji prostor za poboljšanje kvalitete priručnika za medijsko obrazovanje. Gotovo 70 % ispitanika sudjelovalo je u edukacijama pri čemu većina smatra da su obuke značajno pomogle u njihovome radu.

Učitelji definiraju medijsko obrazovanje kao složen koncept koji uključuje korištenje medijskih alata, upoznavanje s medijima i medijskom kulturom te naglašavaju važnost sigurnosti i etike. Medijska pismenost i kritičko razmišljanje ključni su aspekti, uz fokus na korištenje medija za unapređenje znanja i vještina učenika. Učitelji prepoznaju razne vrste medijskih sadržaja kao relevantne za nastavu, a samoprocenjivanje pokazuje da se najčešće ocjenjuju kompetentnima u tehničkoj dimenziji dok najniže ocjenjuju otvorenost.

Rezultati istraživanja ukazuju na prepoznatu potrebu za dodatnom podrškom i obukama u medijskome obrazovanju. Iako većina ispitanika ocjenjuje postojeću razinu podrške kao zadovoljavajuću, evidentno je da je potrebno jačati angažman pedagoške službe i ravnatelja te osigurati dodatne resurse za poboljšanje kvalitete obrazovanja.

LITERATURA

KNJIGE I DISERTACIJE

BITI, V.: **Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije**, 2. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Matica hrvatska, Zagreb, 2000.

CIBOCI, L.: **Vrjednovanje programa medijske kulture u medijskom opismenjivanju učenika osnovnih škola**, Disertacija, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, 2018., <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/9642/>

KOŠIR, M., ZGRABLJIĆ, N., RANFL, R.: **Život s medijima**, Zagreb: Doron, 1999.

MCLUHAN, M.: **Razumijevanje medija**, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2008.

ROTAR ZGRABLJIĆ, N.: **Uvod u medije i medijsku pismenost**, Leykam international, Zagreb, 2023.

POGLAVLJE U KNJIZI ILI ZBORNIK RADOVA

CIBOCI, L., KANIŽAJ, I., LABAŠ, D.: **Djeca medija: Od marginalizacije do senzacije**, Djeca medija: Od marginalizacije do senzacije, Zbornik radova, Zagreb, 2011.

CIBOCI, L., KANIŽAJ, I., LABAŠ, D.: **Public opinion research as a prerequisite for media education strategies and policies**, Reflections on media education futures, Zbornik radova, <https://www.bib.irb.hr:8443/800457>

CIBOCI, L., OSMANČEVIĆ, L.: **Kompetentnost nastavnika hrvatskoga jezika za provođenje medijske kulture u hrvatskim osnovnim školama**, Medijska pismenost: preduvjet za odgovorne medije, ur. Car, V., Turčilo, L., Matović, M., Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2015.,

https://www.researchgate.net/publication/313528072_Kompetentnost_nastavnika_hrvatskoga_jezika_za_provođenje_medijske_kulture_u_hrvatskim_osnovnim_skolama

KANIŽAJ, I.: **Prema hrvatskome modelu odgoja za medije: prilike i prijetnje**, Dijete i jezik danas: dijete i mediji, Zbornik radova, Osijek, 2015.

MALOVIĆ, S. (ur.): **Masovno komuniciranje**, Golden marketing – Tehnička knjiga. Zagreb, 2014.

ENCIKLOPEDIJA I LEKSIKONI

masovni mediji. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/masovni-mediji>

TEKSTOVI NA INTERNETU

Agencija - Naša misija, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/agencija/>

Dani medijske pismenosti 2020., medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2020/>

Dani medijske pismenosti 2022., medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2022/>

DANI MEDIJSKE PISMENOSTI 2023., medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/dani-medijske-pismenosti-2023/>

Developing and Assessing Media Competency, Mediapedagogy, <http://www.mediapedagogy.eu/developing-and-assessing-media-competency/>

HRUBI, T.: Rezultati upitnika o podučavanju o medijima u osnovnim školama, Djeca medija, <https://djecamedija.org/rezultati-upitnika-o-poducavanju-o-medijima-u-osnovnim-skolama/>

Mediapedagogy: Media Competence – Definitions, Mediapedagogy, <http://www.mediapedagogy.eu/media-competence/>

Medijska pismenost u novim hrvatskim kurikulumima. medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-novim-hrvatskim-kurikulumima/>

Medijska pismenost u perspektivi novog kurikulumuma: prilike i prijetnje, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-perspektivi-novog-kurikuluma-prilike-prijetnje/>

Medijska pismenost. AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-u-perspektivi-novog-kurikuluma-prilike-prijetnje/>

O nama: Dani medijske pismenosti, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/o-nama/>

Pokrenut internetski portal za medijsku pismenost, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/blog/2016/06/20/pokrenut-internetski-portal-za-medijsku-pismenost/>

Prvi dani medijske pismenosti u Hrvatskoj, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/blog/2018/04/13/prvi-dani-medijske-pismenosti-u-hrvatskoj/>

Rekordan broj sudionika na 7. Danima medijske pismenosti, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/rekordan-broj-sudionika-na-7-danima-medijske-pismenosti/>

Rezultati 4. Dana medijske pismenosti, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/rezultati-4-dana-medijske-pismenosti/>

Vijeće. AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/vijece/>

Više od 270 događanja tijekom 2. Dana medijske pismenosti, medijskapismenost.hr, <https://www.medijskapismenost.hr/vise-od-270-dogadjanja-tijekom-2-dana-medijske-pismenosti/>

Zaključci Vijeća EU-a o medijskoj pismenosti, AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE, <https://www.aem.hr/blog/2020/06/15/zakljucci-vijeca-eu-a-o-medijskoj-pismenosti/>

RADOVI U ELEKTRONIČKIM ČASOPISIMA

CIBOCI PERŠA, L., BURIĆ, I., BAGIĆ, D.: **Medijske kompetencije učitelja i njihova povezanost s procjenom medijskih kompetencija učenika**, *Medijska istraživanja*, Vol. 29, 2023., 2, <https://hrcak.srce.hr/clanak/451686>

CIBOCI PERŠA, L.: **Stavovi učitelja razredne nastave i Hrvatskog jezika prema medijskom obrazovanju u hrvatskim osnovnim školama**, *Communication Management Review*, 8(2), 2023., <https://hrcak.srce.hr/311946>

CIBOCI, L., GAZDIĆ-ALERIĆ, T., KANIŽAJ, I.: **Percepcija ravnatelja osnovnih škola o važnosti medijske pismenosti u primarnome obrazovanju**, *Communication Management Review*, Vol. 04, 2019., 01, <https://doi.org/10.22522/cmr20190140>

ČIŽMAR, Ž., OBRENOVIĆ, N.: **Medijska pismenost u Hrvatskoj: Istraživanje u sklopu projekta "Media Literacy for the 21st Century"**, IPA - Human Resources Development, Zagreb, 2013. <http://www.medijskapismenost.net/dokument/Medijska-pismenost-u-Hrvatskoj>

FEDOROV, A.: **Media Education around the World: Brief History**, *Acta Didactica Napocensia*, Vol. 1, 2008., 2, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2624234

FORSMAN, M.: **Media Literacy and the Emerging Media Citizen in the Nordic Media Welfare State**, *Nordic Journal of Media Studies*, Vol. 2, 2020., 1, <https://doi.org/10.2478/njms-2020-0006>

HOBBS, R., JENSEN, A.: **The Past, Present, and Future of Media Literacy Education**, *Journal of Media Literacy Education*, Vol. 1, 2009., 1,

<https://digitalcommons.uri.edu/jmle/vol1/iss1/1/>

MANDARIĆ, V.: **Novi mediji i rizično ponašanje djece i mladih**, Bogoslovska smotra, Vol. 82, 2012., 1, <https://hrcak.srce.hr/79236>

SKUPNJAK, D.: **Kurikulum i profesionalni razvoj učitelja u Hrvatskoj**, Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, 152(2), 2011., <https://hrcak.srce.hr/82739>

TOLIĆ, M.: **TEMELJNI POJMOVI SUVREMENE MEDIJSKE PEDAGOGIJE**, Život i škola, Vol. LV, 2009., 22, <https://hrcak.srce.hr/47431>

VOEVODA, E.: **Transformation of Forms and Means of Foreign Language Teaching: From Media-Pedagogy to Digital Pedagogy**, SSRN, <https://ssrn.com/abstract=4491086>

VRKIĆ DIMIĆ, J.: **Suvremeni oblici pismenosti**, Školski vjesnik, Vol. 63, 2014., 3, <https://hrcak.srce.hr/136084>

NOVINSKI ČLANCI NA INTERNETU

HATIPOVIĆ, M.: **Djeca o medijima nemaju s kime razgovarati**, matica.hr, <https://www.matica.hr/inkluzija/15/djeca-o-medijima-nemaju-s-kime-razgovarati-31776/>

Osnovana Agencija za elektroničke medije, „Dnevnik.hr“, <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/osnovana-agencija-za-elektronicke-medije.html#lmState=4540021:3>

WALAT, W.: **Media education in the school system**, „Media, culture and public relations“, <https://doi.org/10.32914/mcpr.11.2.4>

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Struktura međupredmetne teme <i>Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije</i>	19
---	----

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Dob ispitanika	33
Grafikon 2. Najviša razina obrazovanja	33
Grafikon 3. Radni staž ispitanika	34
Grafikon 4. Vrste medijskih sadržaja koje ispitanici smatraju najrelevantnijima za integraciju u svoju nastavu.	36
Grafikon 5. Razina iskustva učitelja s tehnologijom u nastavi	37
Grafikon 6. Procjena medijskih kompetencija učitelja prema različitim dimenzijama	38
Grafikon 7. Područja u kojima se provodi medijsko obrazovanje u školama.	39
Grafikon 8. Metode koje učitelji najčešće rabe za ocjenjivanje medijske pismenosti učenika.	40
Grafikon 9. Utjecaj medijskog obrazovanja na aspekte razvoja učenika prema mišljenju ispitanika	42
Grafikon 10. Najčešće prepreke pri integraciji medijskoga obrazovanja u nastavu	43
Grafikon 11. Procjena podrške pedagoške službe i ravnatelja u integraciji medijskoga obrazovanja	44
Grafikon 12. Ocjene dostupnosti i kvalitete obrazovnih materijala i resursa za medijsko obrazovanje	45
Grafikon 13. Prosječne ocjene za različite aspekte medijske pismenosti učenika.....	48
Grafikon 14. Sposobnost učenika za kritičku analizu medijskih sadržaja.	49
Grafikon 15. Ocjene zadovoljstva učitelja zanimanjem učenika za medijsku pismenost.....	50
Grafikon 16. Teme medijske pismenosti koje se obrađuju u razrednoj nastavi	51
Grafikon 17. Ocjene postojećih praksi učitelja medijskoga obrazovanja u osnovnim školama grada Zadra.....	52

PRILOZI

Anketa

1. Spol: (odaberite jedan odgovor)

- Muški
- Ženski
- Drugo

2. Dob: (odaberite jedan odgovor)

- 20 - 29 godina
- 30 - 39 godina
- 40 - 49 godina
- 50 - 59 godina
- 60 godina i više

3. Najviša razina obrazovanja: (odaberite jedan odgovor)

- VŠS (viša stručna sprema, sveučilišni prvostupnik)
- VSS (visoka stručna sprema, magistar)
- Magisterij
- Doktorat
- Ostalo: _____

4. Ukupni broj godina radnog staža kao učitelj/ica razredne nastave: (odaberite jedan odgovor)

- Manje od 1 godine
- 1 - 5 godina
- 6 - 10 godina
- 11 - 20 godina
- Više od 20 godina

5. Koji razred trenutno podučavate?

- 1. razred
- 2. razred
- 3. razred
- 4. Razred

6. Što podrazumijevate pod pojmom "medijsko obrazovanje"?

7. Koje vrste medijskih sadržaja smatrate najrelevantnijima za integraciju u svoju nastavu? (Možete odabrati više opcija)

- Edukativni video materijali
 - Digitalne knjige i e-knjige
 - Interaktivni online kvizovi i igre
 - Informativni članci i vijesti
 - Podcasti i audio zapisi
 - Multimedijalne prezentacije
 - Društvene mreže i platforme za suradnju
 - Ostalo:
-

8. Kako procjenjujete svoju razinu iskustva s tehnologijom u nastavi?

- 1 Vrlo niska 2 3 4 5 Vrlo visoka

9. Kako biste ocijenili svoje medijske kompetencije prema sljedećim dimenzijama? (1 - Vrlo loše, 5 - Vrlo dobro).

Dimenzija	1 - Vrlo loše	2 - Loše	3 - Zadovoljavajuće	4 - Dobro	5 - Vrlo dobro
Otvorenost (sposobnost učitelja da pokaže interes za nove tehnologije i spremnost na promjene)	☐	☐	☐	☐	☐
Komunikacija (učitelji potiču otvoreni dijalog i drže otvorene komunikacijske kanale)	☐	☐	☐	☐	☐
Tehnička dimenzija (učitelji aktivno i učinkovito koriste medije u nastavi)	☐	☐	☐	☐	☐
Integritet (stalna briga učitelja za korištenje medijskih sadržaja kao didaktičkog materijala)	☐	☐	☐	☐	☐

Tolerancija (učitelji promiču autentične vrijednosti i poštovanje etničke i kulturne raznolikosti)	☐	☐	☐	☐	☐
Kreativnost (sposobnost učitelja da pronađe rješenja za različite situacije u nastavi i prilagodi medijske sadržaje potrebama učenika)	☐	☐	☐	☐	☐
Upravljanje (učinkovito korištenje medijskog sadržaja i obuka učenika za pretraživanje i evaluaciju informacija)	☐	☐	☐	☐	☐

10. U sklopu nastave kojih predmeta, međupredmetnih tema ili izvannastavnih aktivnosti provodite medijsko obrazovanje s učenicima u Vašoj školi? (Možete odabrati više opcija)

- Hrvatski jezik
 - Informatika
 - Priroda i društvo
 - Likovna kultura
 - Sat razredne zajednice
 - Međupredmetne teme (npr. Učiti kako učiti, Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje)
 - Izvannastavne aktivnosti (npr. školski medijski projekti, novinarska sekcija)
 - Ostalo:
-

11. Koje metode najčešće koristite za ocjenjivanje medijske pismenosti svojih učenika? (Možete odabrati više opcija)

- Standardizirani testovi
 - Projekti (grupni ili individualni)
 - Eseji i pisani radovi
 - Rasprave i usmeni ispiti
 - Ostalo:
-

12. Kako smatrate da medijsko obrazovanje utječe na sljedeće aspekte razvoja učenika? (1 - Nema utjecaja, 5 - Vrlo veliki utjecaj)

Aspekt	1- Nema utjecaja	2- Mali utjecaj	3- Umjereni utjecaj	4- Značajan utjecaj	5 - Vrlo veliki utjecaj
--------	------------------	-----------------	---------------------	---------------------	-------------------------

Kritičko razmišljanje	☐	☐	☐	☐	☐
Digitalna pismenost	☐	☐	☐	☐	☐
Kreativnost	☐	☐	☐	☐	☐
Empatija i odgovorno ponašanje	☐	☐	☐	☐	☐
Sigurnost na internetu	☐	☐	☐	☐	☐
Akademski uspjeh	☐	☐	☐	☐	☐
Vještina komuniciranja	☐	☐	☐	☐	☐
Razumijevanje kulturnih razlika i izgradnja identiteta	☐	☐	☐	☐	☐

13. Koje prepreke najčešće susrećete pri pokušaju integracije medijskog obrazovanja u svoju nastavu? (Možete odabrati više opcija)

- Nedostatak vremena
 - Nedostatak resursa i materijala
 - Nedostatak podrške od strane škole
 - Nedovoljna stručna osposobljenost
 - Niska zainteresiranost učenika
 - Ostalo:
-

14. Kako ocjenjujete podršku pedagoške službe i ravnatelja u integraciji medijskog obrazovanja u nastavni program?

- 1 Vrlo loša 2 3 4 5 Vrlo dobra

15. Kako ocjenjujete dostupnost i kvalitetu obrazovnih materijala i resursa za medijsko obrazovanje koje koristite u nastavi? (1 - Vrlo loše, 5 - Vrlo dobro)

Dimenzije	1 - Vrlo loše	2 - Loše	3 - Zadovoljavajuće	4 - Dobro	5 - Vrlo dobro
Dostupnost digitalnih alata	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteta priručnika za medijsko obrazovanje	☐	☐	☐	☐	☐

Dostupnost online platformi	☐	☐	☐	☐	☐
Prilagođenost obrazovnih materijala dobi učenika	☐	☐	☐	☐	☐
Relevantnost sadržaja za nastavu	☐	☐	☐	☐	☐

16. Jeste li pohađali neku vrstu obuke ili edukacije vezanu za medijsku pismenost?

Označite samo jedan odgovor.

Da

Ne

17. Ako jeste, koliko su vam ta obuka ili edukacija pomogle u svakodnevnom radu?

Označite samo jedan odgovor.

1 Nisu mi pomogle 2 3 4 5 Vrlo su mi pomogle

18. Koje vrste podrške ili dodatne edukacije smatrate potrebnima za bolju integraciju medijskog obrazovanja u nastavu?

19. Kako procjenjujete stupanj medijske pismenosti vaših učenika prema sljedećim aspektima? (1 - Vrlo nizak, 5 - Vrlo visok)

Aspekt	1 - Vrlo nizak	2 - Nizak	3 - Umjeren	4 - Visok	5 - Vrlo visok
Kritičko razmišljanje	☐	☐	☐	☐	☐
Sigurno korištenje interneta	☐	☐	☐	☐	☐
Razumijevanje medijskih poruka	☐	☐	☐	☐	☐
Digitalna pismenost	☐	☐	☐	☐	☐
Sposobnost razlikovanja istinitih od lažnih informacija	☐	☐	☐	☐	☐

20. U kojoj mjeri smatrate da su vaši učenici sposobni kritički analizirati sadržaje koje vide u medijima (npr. televizija, internet, društvene mreže)?

1 Uopće nisu sposobni 2 3 4 5 Vrlo su sposobni

21. Koliko ste zadovoljni razinom interesa koju vaši učenici pokazuju prema temama medijske pismenosti?

1 Vrlo nezadovoljan/na 2 3 4 5 Vrlo zadovoljan/na

22. Koje teme iz područja medija i medijske pismenosti obrađujete u nastavi?
Odaberite sve točne odgovore.

Teme	Odabrano
Sigurnost i zaštita na internetu (sigurnost na internetu, zaštita privatnosti, cyberbullying, odgovorno korištenje društvenih mreža, prepoznavanje i zaštitu od online prijetnji)	☐
Kritička medijska pismenost (prepoznavanje lažnih vijesti i dezinformacija, kritički pristup medijskim sadržajima, analiza i vrednovanje izvora informacija, prepoznavanje stereotipa i iskrivljenih prikazivanja u medijima)	☐
Vrste medija i njihova uporaba (različite vrste medija, razumijevanje medijskih formata i njihovih karakteristika, primjena medijskih sadržaja u svakodnevnom životu i obrazovanju)	☐
Ponašanje i komunikacija (pravila pristojnog ponašanja u virtualnoj komunikaciji, komunikacija putem e-maila i društvenih mreža, zaštita od neželjenih poruka i kontakata)	☐
Utjecaj medija (utjecaj medija na ponašanje i stavove, utjecaj reklama na djecu i odrasle, uloga medija u vršnjačkim odnosima i društvenom životu)	☐
Ostalo: _____ _____	

23. Kako biste ocijenili postojeće prakse medijskog obrazovanja u osnovnim školama grada Zadra u sljedećim aspektima? (1 - Vrlo loše, 5 - Vrlo dobro)

Aspekt	1 - Vrlo loše	2 - Loše	3 - Zadovoljavajuće	4 - Dobro	5 - Vrlo dobro
Kvaliteta nastavnog sadržaja	☐	☐	☐	☐	☐
Prilagođenost sadržaja potrebama učenika	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost obrazovnih resursa	☐	☐	☐	☐	☐

Obuka i profesionalni razvoj za učitelje	☐	☐	☐	☐	☐
Uključenost učenika	☐	☐	☐	☐	☐

24. Koji biste prijedlog dali za poboljšanje medijskog obrazovanja u razrednoj nastavi?

Iva Široki

Državljanstvo: hrvatsko Datum rođenja: 28/02/1999

☎ Telefonski broj: (+385) 957124589 ✉ E-adresa: ivasiroki93@gmail.com

📞 WhatsApp Messenger: +3857124589

🌐 LinkedIn: [linkedin.com/in/iva-siroki-5503b5276](https://www.linkedin.com/in/iva-siroki-5503b5276)

📍 Kućna: Ulica bana Josipa Jelačića 28E, 23000 Zadar (Hrvatska)

RADNO ISKUSTVO

Asistentica u odjelu marketinga

Media oglasi [26/02/2024 – 20/03/2024]

Mjesto: Zadar | Zemlja: Hrvatska

- osmišljavanje objava za društvene mreže klijenata
- pisanje PR tekstova
- izrada newsletter listi
- izrada izvještaja za klijente

Voditelj kafića

Caffe bar Samba [01/09/2021 – 22/04/2022]

Mjesto: Osijek | Zemlja: Hrvatska

- Priprema kava i ostalih napitaka
- Održavanje čistoće prostora i radnih površina
- Vođenje evidencije zaliha pića i naručivanje potrepština
- Obračunavanje i naplata narudžbi
- Održavanje odnosa s redovitim gostima
- Rješavanje pritužbi i upita gostiju

Prodavačica

Casa Croatica- souvenir and gastro shop [01/06/2020 – 01/09/2020]

Mjesto: Zadar | Zemlja: Hrvatska

- Informiranje kupaca o proizvodima i cijenama
- Uređivanje izloga i izlaganje robe
- Obračunavanje i naplata kupljenih proizvoda
- Praćenje zaliha i naručivanje robe
- Održavanje čistoće prodajnog prostora

Hostesa u restoranu

Konoba Misterija [01/06/2019 – 15/08/2019]

Mjesto: Zadar | Zemlja: Hrvatska

- Pozdrav i razgovor s gostima
- Upravljanje rezervacijama i raspoređivanje sjedenja
- Komunikacija s osobljem i koordinacija posebnih zahtjeva
- Održavanje čistoće i urednosti predvorja
- Rukovanje upitima i prigovorima gostiju

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Prvostupnica kulture i turizma

Sveučilište u Zadru [01/10/2017 – 30/09/2020]

Mjesto: Zadar | Zemlja: Hrvatska | Internetska stranica: <https://www.unizd.hr/>

Magistar digitalnog komuniciranja

Sveučilište u Zadru [01/10/2022 – Trenutačno]

Mjesto: Zadar | Zemlja: Hrvatska | Internetska stranica: <https://www.unizd.hr/>

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: hrvatski

Drugi jezici:

engleski

SLUŠANJE C2 ČITANJE C1 PISANJE C1

GOVORNA PRODUKCIJA C1 GOVORNA INTERAKCIJA C1

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (Word Excel PowerPoint) / Google Ads / Looker Studio / Digitalna pismenost i pretraživanje na internetu / Društvene mreže / Digitalni marketing / Social Media Management (Facebook Twitter LinkedIn YouTube Instagram)